

2006/3097

Georg-Eckert-Institut BS78

1 046 006 3

YENİ PROGRAMA GÖRE

İ L K Ö Ğ R E T İ M

Din Kültürü
ve
Ahlâk Bilgisi

4

ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
KILAVUZU

GENDAŞ'IN HEDİYESİDİR [ca. 2004]

PARA İLE SATILMAZ

DERS KİTABIYLA BİRLİKTE ÜCRETSİZ OLARAK VERİLİR

Değerli öğretmenler,

Sevgili öğrenciler,

Georg-Eckert-Institut
für Internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
-Schulbuchbibliothek -

2006/3097
Bu kitapçık, 2000-2001 öğretim yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığınca uygulamaya konulan Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Dersi (4. sınıf) öğretim programı çerçevesinde hazırlanmış olup sevgili öğretmen ve öğrencilerimize bir kılavuz niteliği taşımaktadır. Zira yeni program yürürlüğe konulmasına rağmen Haziran • 20001-2525 sayılı Tebliğler Dergisi'nde 2000-2001 ders yılında okutulan (eski programa göre) hazırlanmış Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi kitaplarından bu öğretim (2001-2002) yılında da yararlanılması öngörülmüştür.

İşte, bu durumu göz önünde bulunduran yayın evimiz, hem eski programa göre hazırlanmış olan ders kitabından nasıl yararlanılacağına hem de yeni programda yer alan farklı konulara nasıl ulaşılacağına ışık tutmak amacıyla bu kılavuz kitapçığın hazırlanmasını uygun görmüştür.

Bu kitapçığa ilâve bir ücret ödemedi okulunuzun seçtiği ilköğretim 4. sınıf ana ders kitabınızla birlikte kitapçıınızdan edinebileceksiniz. Bu kılavuz kitapçık sayesinde;

1. Yeni program ile eski programın (ortak) uyuşan konularını ana ders kitabınızın hangi sayfasında ve hangi konu başlığı altında bulabileceğinizi öğreneceksiniz.

2. Yeni programda yer alan ama ana ders kitabında bulunmayan farklı konuları ise, bizzat kılavuz kitapçığın içinde profesyonel biçimde kaleme alınmış olarak bulacaksınız.

Böylece geçtiğimiz öğretim yılında yaşadığınız ana ders kitabından yararlanamama veya kaynak bulamama sıkıntısını da aşmış olacaksınız.

Yayın evimiz siz değerli öğretmen ve öğrencilerimize böyle bir hizmeti sunmakla övünç duyar ve hepinize başarılar diler.

TR
Z-10
(112001)4

GENDAŞ A.Ş.

1. Ünite

Din ve Ahlâk Hakkında Neler Biliyorum?

1. Günlük Konuşmalarımızda Din

1.1. Bismillâhırrahmanirrahim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 15. sayfasında yer alan "Besmele" konusundan yararlanınız.)

1.2. Allah'a Şükür

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 19. sayfasında yer alan "Allah'a Karşı Görevlerimiz" konusundan yararlanınız.)

1.3. Günah, Sevap, Helâl ve Haram Kavramlarını Öğreniyorum

Mahallemizdeki yaramaz çocuklardan biri, küçük bir kedinin kuyruğuna konserve kutusu bağlamış kovalıyordu. Komşu kadınlardan biri, pencereyi açıp çocuğa seslendi:

– Yapma yavrucuğum, çok günahtır, dedi.

Meraklanmıştım. Eve gelince anneme sordum:

– Anne, günah ne demek?

Annem, benim meraklı sorularıma, her zaman, usanmadan cevap verirdi. Ben de anlamını iyi bilmediğim sözcükleri çekinmeden ona sorardım. Annem, yine aynı sabırla cevap verdi:

– **Dinimizin ve Yüce Allah'ımızın suç saydığı davranışlara "günah" denir oğlum.**

– Bir kedinin kuyruğuna teneke bağlamak da günah mıdır?

Annem kaşlarını çattı.

– Elbette günahtır, dedi. Bir canlıya eziyet etmek, birinin kalbini kıracak söz söylemek, dedikodu yapmak, birisiyle alay etmek, birisine kötü lâkap takmak, birisinin başarısını kıskanmak, bütün bunlar günahtır. Çünkü dinimiz bunları suç saymıştır. Yüce Allah'ımızın hoşlanmadığı davranışlardır. Biz günah değil, sevap işlemeliyiz.

– Peki, sevap nedir anneciğim?

– **Allah'ın ödüllendireceği davranışlara da sevap denir oğlum.**

Şimdi daha da meraklanmıştım:

– Yani, neleri yaparsam sevap yapmış olurum?

– Örneğin; bir yoksula yardım edersen, otobüste yaşlı bir insana yer verirsin, bir arkadaşının ödevine yardımcı olursun, kıraç bir alana fidan dikersen, yaralı bir kuşun kanadını sararsın, gözleri görmeyen bir insanı yolun karşısına geçirirsin; işte bütün bunlar sevaptır. Yüce Allah'ımızın hoşuna gider ve bu güzel davranışları yapanları ödüllendirir; cennetine kor.

O sırada aklıma başka bir şey takılmıştı. Anneme sormadan edemedim.

– Peki, günahla haram aynı şey midir?

Annem, yanaklarımı okşayıp güldü.

– Maşallah çok dikkatlisin Murat, dedi. Bak, sana şöyle anlatayım: **Haram, Yüce Allah'ımızın yapmamızı kesinlikle yasakladığı davranışlardır.** Yani, günahın çok ağır olanıdır. Örneğin; içki içmek, kumar oynamak, adam öldürmek, hırsızlık yapmak, domuz eti yemek gibi davranışlar haramdır. Üstelik Allah katında cezası da çok ağırdır. O nedenle biz helâl olan davranışları tercih etmeliyiz.

– Yani Allah'ın yasaklamadığı davranışları mı demek istiyorsun?

– Evet yavrum. Zaten **helâl demek, Yüce Allah'ın yasaklamadığı davranışlar demektir.** Örneğin; emek harcayarak para kazanmak, ölen akrabalarımızın mirasından yararlanmak, Allah'ın haram kılmadığı yiyeceklerden yemek, ticaret yapmak gibi davranışlar helâldir. Çünkü Allah bunlara yasak getirmemiştir.

Sevgili anneciğim, her soruma bıkmadan, usanmadan cevap veriyordu. Ona çok şey borçluyum. Dinimizle ilgili birçok sözcüğün anlamını ondan öğrendim.

1.4. Dilek ve Dualarımızda Dinî İfadeler

Günlük hayatımızda, gerek kendimiz için gerekse diğer insanlar için birçok dilek ve temennide bulunuruz. Eğer dikkat edersek, bunların büyük çoğunluğunun dinî içerikli olduğunu görürüz. Örneğin; sabah okula giderken annemize; “**Allaha ismarladık**” deriz. O da bize; “**Güle güle yavrum, Allah zihin açıklığı versin.**” der. Bir arkadaşımızı otobüse bindirirken; “**Hayırlı yolculuklar**” deriz. Bir hastayı ziyarete gitsek; “**Allah acil şifalar versin.**” deriz. Biri bize; “**Nasılsınız?**” diye sorsa; “**Allah'a şükür**” diye karşılık veririz. Ölen bir kimsenin ardından; “**Allah rahmet eylesin.**” diye dua ederiz. Konuk olduğumuz bir sofradan kalkarken ev sahibine; “**Elinize sağlık, kesenize bereket**” gibi temennilerde bulunuruz.

İşte, günlük hayatımızın bir parçası hâline gelen bu sözlerin hepsinde de dinî bir yön bulunmaktadır. Çünkü dilek ve dualarımızın gerçekleşmesini Yüce Allah'tan beklemekteyiz. Bu da bize dinin toplum hayatında ne kadar önemli bir yerinin olduğunu göstermektedir.

1.5. Selâmlaşıyoruz

Selâm, karşılaştığımız insanlara sağlık, esenlik, barış ve huzur dilemektir. Dolayısıyla selâm, insanları birbirlerine yakınlaştıran, kaynaştıran, dostluk ve arkadaşlığı geliştiren bir yoldur.

Selâmlaşmak, önemli bir görgü kuralı ve bir nezakettir. Tanıdık olsun veya olmasın, bir insanla konuşacaksak, ilk yapacağımız şey, bizi ona yaklaştıracak olan selâmlaşma sözcüklerinden birini kullanmaktır. Yerine ve durumuna göre; “**Günaydın**”, “**Tünaydın**”, “**Merhaba**”, “**İyi günler**”, “**İyi akşamlar**” diyerek söze başlarız. Veya çoğu büyüklerimizin kullandığı gibi; “**Selâmünaleyküm**” deriz. Bu sözün anlamı; “**Allah sana sağlık ve esenlik versin; seni kötülüklerden ve belâlardan korusun.**” demektir.

Selâmlaşmak, dinimize göre, bize sevap kazandıran güzel bir davranıştır. Selâmlaşmanın yeri ve zamanı yoktur. O nedenle çarşıda, pazarda, sokakta, evde, okulda, her yerde selâmlaşıyoruz. Başta annemiz, babamız, kardeşlerimiz, yakınlarımız, öğretmenlerimiz olmak üzere herkese selâm veririz. Selâmlaşmak bize yeni yeni dostlar kazandıracığı gibi, bizi uygar ve barışçı bir insan olmaya da yöneltir.

2. Evimizde, Çevremizde Bulunan Dinî Sembolleri Tanıyalım

Evimizde ve çevremizde bulunan bazı eşyalar vardır. Onları bize, ya bir dinî inancı ya da dinle ilgili bir olayı hatırlatır. Örneğin; uzakta bir **minare** görsek, orada Müslümanların yaşadığını anlarız. Çünkü minare İslâm dini ile ilgili bir semboldür. Eğer bu gördüğümüz bir çan kulesi ise, hemen Hristiyanlığı aklımıza getiririz. Çünkü **çan kulesi** de Hristiyanlıkla ilgili bir semboldür. Ninemizin namaz kıldığı **seccade**, dedemizin çektiği bir **tespih**, evimizin duvarında asılı duran bir **Kur'an kabı** veya **Kâbe resmi** birer dinî semboldür. Bütün bunlar evimizin Müslüman bir kişiye ait olduğunu gösterir.

Hristiyanların evlerinde de buna benzer semboller vardır. Örneğin; duvara asılmış bir haç, evin bir köşesine konulmuş küçük bir Meryem heykelciği, aziz resimleri Hristiyanlığa özgü sembollerdir.

Daha başka örnekler de verebiliriz. Örneğin çan sesiyle ezan sesi de birer dinî semboldür. Ezan sesi Müslümanların, çan sesi de Hristiyanların ibadet vaktini bildirir. **Kızıl** bayrağı gördüğümüz zaman Müslümanlara özgü yardım kuruluşunu, **Kızılhaç** bayrağını gördüğümüz zaman da Hristiyanlara özgü yardım kuruluşunu hatırlarız. Çünkü bu bayraklar da din kökenli sembollerdir.

Din büyüklerimizin yattığı **türbeler**, farklı dinlere ait **mezar taşları**, iş yerlerine asılan **bereket duaları**, ramazanda minarelere asılan **ışıklı mahyalar** ve daha birçok sembol, bize dinle ilgili olguları hatırlatır. Bunları tanımak ve bilmek, hem kendi dinî kimliğimizi geliştirir hem de başkalarına ilişkin din kültürümüzü artırır.

3. Dinin Tanımını Öğrenelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 25. sayfasında yer alan "Peygamberlik ve Din" konusundan yararlanınız.)

4. Dini Öğrenmenin Önemi

Din bize, Yüce Allah'ın buyruklarını ve Sevgili Peygamberimizin örnek davranışlarını bildirir. Ailemize, ulusumuza ve insanlığa nasıl yararlı olacağımızı öğretir. Kötülüklerden ve zararlı davranışlardan uzak kalmamızı öğütler. Yüce Allah'a karşı olan kulluk görevlerimizi hatırlatır. İyi ve kötü davranışlardan örnekler verir. Toplumsal yardımlaşmanın önemini açıklar. Barış ve esenlik içinde yaşamanın kurallarını öğretir. Hepimizi doğruluğa ve dürüstlüğe davet eder.

Eğer dinimizi gereği gibi öğrenirsek, Yüce Allah'ımızın hoşuna giden bir kul oluruz. İbadetlerimizi sağlıklı bir şekilde yerine getiririz. Bayram, sünnet töreni, cenaze gibi dinle ilgili toplumsal görevlerimizi yerine getirirken zorluk çekmeyiz.

Eğer dinle ilgili bilgilerimizi sağlam kaynaklardan ve okullardan öğrenmezsek, hurafelerin (boş inançların) etkisi altında kalırız. Dinsel duyguları kötüye kullanan insanların tuzağına düşeriz. O nedenle, dinimizi hem gereği kadar hem de sağlam kaynaklardan öğrenmeliyiz.

5. Din Güzel Ahlâktır

5.1. Ahlâklı ve Ahlâksız İfadeleri Üzerinde Düşünelim

Çevremizdeki bazı arkadaşlarımızın davranışlarını çok beğeniriz ve takdir ederiz. Onların davranışlarını herkese örnek gösteririz. Hatta onlara imreniriz. "Ne kadar ahlâklı bir çocuk!" diyerek överiz.

Örneğin; annesine, babasına, öğretmenine ve büyüklerine saygılı davranan bir arkadaşımızı çok beğeniriz. Yine, arkadaşlarıyla iyi geçinen, nezaketle soru soran, hata yaptığında özür dileyen, kimseyi kırmayan, yumuşak huylu bir arkadaşımızı takdir ederiz ve överiz. Davranışlarının güzel olduğunu belirtmek için de “ahlâklı bir çocuk” deriz.

Demek ki, **davranışlarıyla toplumun beğenisini kazanan güzel huylu insanlara “ahlâklı”** diyoruz.

Bazı arkadaşlarımızın davranışlarını da hiç beğenmeyiz. Toplum kurallarına aykırı bulur ve yadırgarız. Onlarla arkadaşlık yapmaktan kaçınırız. “Ne kadar ahlâksız bir çocuk!” diyerek ayıplarız.

Örneğin; büyüklerine karşı saygısız davranan, küfürlü sözlerle konuşan, yerlere tüküren, öğretmenin sözünü kesen, söz almadan konuşan bir arkadaşımızı hiç beğenmeyiz. Ahlâkının kötü olduğunu belirtmek için de “ahlâksız bir çocuk” deriz.

O hâlde; “Ahlâksız kimdir?” sorusuna, **“Davranışları toplumun beğenisine uymayan, kötü huylu kimsedir.”** diye cevap verebiliriz.

Yüce Allah’ımız, kötü huylu, ahlâksız insanları değil; güzel huylu ahlâklı insanları sever. Çünkü güzel ahlâk sahibi insanlar dine uyan insanlardır. Zaten Sevgili Peygamberimiz de dinin güzel ahlâktan ibaret olduğunu söylemiştir.

5.2. Güzel Söz Söyleyelim

Konuşarak anlaşmak, sadece insanların özelliğidir. Ama birbirimizle konuşurken en güzel, en nazik, en hoş giden sözcükleri kullanmalıyız. Kaba ve çirkin sözcükleri kullanmaktan kaçınmalıyız. **“Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.”** atasözümüzü asla unutmamalıyız.

Tatlı dilli, güler yüzlü, güzel sözlü insanların arkadaş çevresi genişler ve çok sevilirler. Kaba ve çirkin konuşanların ise arkadaşları ve dostları olmaz.

Birinden bir şey isterken **“rica”** etmeliyiz. İsteğimiz karşılandığında da **“teşekkür”** etmeyi unutmamalıyız. Evimize gelen konukları; **“Hoş geldiniz.”** diyerek karşılamalı, **“güle güle”** diyerek uğurlamalıyız.

Arkadaşlarımızla konuşurken, kullandığımız sözcüklere çok dikkat etmeliyiz. Birinin kalbini kırarak bir şey söylememeye özen göstermeliyiz. Hoşa gitmeyen bir şey söylemişsek hemen **“özür”** dilemesini bilmeliyiz. Anlamını bilmediğimiz sözcükleri kullanmamalıyız. Alaycı ve küçümseyici ifadelerden kaçınmalıyız. Ayrıca, güzel ve etkileyici söz söyleyebilmek için, dilimizin kurallarını ve inceliklerini öğrenmeliyiz.

5.3. Güzel Davranışlarda Bulunalım

Dünyada yalnız yaşamıyoruz. Çevremizde başka insanlar da var. O nedenle, dilediğimiz gibi davranamayız. Sorumsuz ve gelişigüzel bir davranışımız başkalarını üzebilir. Oysa hepimiz, barış içinde ve kardeşçe yaşamak isteriz. O hâlde, herkesin beğenisini kazanan güzel davranışlar sergilemeliyiz.

Söz gelimi; bir yoksula yardım etmek güzel bir davranıştır. Hasta bir arkadaşımızı ziyarete gitmek güzel bir davranıştır. Komşumuzu rahatsız etmemek için, radyomuzun sesini kısarak güzel bir davranıştır. Trafik kurallarına uymak, bir arkadaşımızın ödevine yardımcı olmak, anne ve babamızın sözünü dinlemek güzel birer davranıştır.

Davranışı güzel olan insanlar, herkes tarafından sevilip sayılırlar. Kutsal kitabımızda, güzel davranışlarda bulunan insanlardan övgüyle söz edilir. Bu güzel davranışlarından ötürü, cennete girecekleri müjdelendir.

Güzel davranışları alışkanlık hâline getirmek için, hatalı davranışlarımızda birbirimizi kibarca uyarmalıyız. Hatta sınıflarımızda güzel davranış yarışmaları düzenlemeliyiz. Bir hafta içinde yaptığımız güzel işleri anlatarak birbirimize örnek olmalıyız. Böyle yaparsak, Yüce Allah'ın sevgisini kazanmış oluruz. Ayrıca, bu davranışlarımızla hem kendimizi hem de çevremizdeki insanları mutlu etmiş oluruz.

6. Peygamberimiz, Söz ve Davranışları ile En Güzel Örnektir

Sevgili Peygamberimiz, ahlâkının güzelliğiyle hepimize örnek olmuştur. Nitekim kutsal kitabımız Kur'anıkerim de, söz ve davranışlarımızda Peygamberimizi örnek almamızı tavsiye etmektedir.

Sevgili Peygamberimiz güler yüzlü, nazik ve kibar bir kişiliğe sahipti. Ağzından kaba ve çirkin sözler çıkmazdı. Birisiyle konuşurken onu can kulağıyla dinlerdi. Konuştuğu kişinin yüzüne bakar, ona değer verirdi. Başını sağa sola çevirmezdi. Az, öz ve ağır ağır konuşurdu. Sözü gereksiz yere uzatıp karşındakinin canını sıkmazdı. Kimseyi aşağılamaz, kimsenin ayıbını yüzüne vurmazdı. Yanlış ve hoşlanmadığı bir olaya tanık olursa, kişinin adını vermeden; "İçinizden bazıları şöyle şöyle yapıyorlar." diyerek onları uyarırdı. Çünkü hatalı da olsa kimsenin kalbini kırmak istemezdi.

Sevgili Peygamberimiz, her konuda alçak gönüllü davranırdı. Böhürlenmezdi. Bir toplumda nereyi boş bulursa oraya otururdu. Kimseyi rahatsız etmezdi. Kimseye karşı ayaklarını uzatmazdı. Evdeki bütün işlerini kendi görür, hanımlarına yardım ederdi. Yoksullara, dullara, yetimlere yardım etmekten zevk alırdı.

Sevgili Peygamberimiz, temiz ve sade giyinirdi. Yemek seçmezdi. Hiçbir şeyi beğenmezlik etmezdi. İhtiyacından fazla olan şeyleri yoksullara dağıtırdı.

Kısacası o, sözleri ve davranışlarıyla güzel bir ahlâk örneği idi. Nitekim Yüce Allah da kutsal kitabımızda ona seslenerek şöyle diyor:

"Şüphesiz sen, yüce bir ahlâka sahipsin."

7. Sübhâneke Duasını Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

(Dikkatli Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 20. sayfasından yararlanınız.)

2. Ünite

Temiz Olmalıyım

1. Bedenimi Temiz Tutarım

Ben, uygar ve etrafına saygılı bir insanım. O nedenle bedenimin temizliğine özen gösteririm. Çünkü uygar insanlar, bedenlerinin temizliğine dikkat ederler. Kirli ve bakımsız dolaşmazlar. Kir ve ter kokusuyla çevrelerindeki insanları rahatsız etmezler.

Günlük beden temizliğimi ihmal etmem. Her sabah kalktığımda, imkânım varsa duş alırım. Yoksa elimi yüzümü gıcır gıcır yıkarım. Günde, en az, iki kez dişlerimi fırçalarım. Ağız ve diş temizliğime dikkat ederim. Belli aralıklarla tıraş olurum. Tırnaklarımı asla uzatmam. Sık sık keşerim.

Yemekten önce ve yemekten sonra ellerimi yıkarım. Ellerim temiz olmadan hiçbir yiyeceğe dokunmam. Özellikle yaz günlerinde, ter kokusuyla dolaşmam. Denize ya da havuza girme imkânım varsa girerim. Böylece hem temizlenir hem de serinlerim. Çevremde hamam veya kaplıca türünden, genel ısıtmalı bir tesis varsa, ara sıra oraya gitmeye çalışırım. Çünkü böyle tesislerde, vücudumuzdaki deri gözenekleri daha iyi temizlenir.

Bedenimi temizlerken, imkânım varsa, güzel ve hoş kokulu sabunlar kullanmaya çalışırım. Gerekirse, ter ve vücut kokusunu giderici parfümler kullanırım.

Beden temizliğine dikkat eden insanların arkadaş çevresi genişler ve herkes onu sever. Ben de onun için beden temizliğine önem veririm.

2. Elbiselerimi Temiz Tutarım

Yüce Allah'ımız, kutsal kitabımızda, giysilerimizin temiz olmasını ister ve bizi şöyle uyarır:
"Elbiseni temizle, pisliklerden uzak dur."

Ben de hem Yüce Allah'a hem de çevremdeki insanlara saygılı olduğumdan, giysilerimi temiz tutarım. Her sabah kalktığımda, elbiselerimi güzelce fırçalar, öyle giyerim. Üzerinde yağ, pas, ter veya göze hoş görünmeyen bir leke varsa hemen temizlerim. Kirli ve ter kokan çoraplarla dolaşmam. Özellikle iç çamaşırlarımı sık sık değiştiririm.

Bir şey yiyip içerken, giysilerimin üzerine dökülmemesine çalışırım. Böyle durumlarda, yanımda bir kâğıt mendil bulundururum. Giysilerime damlayan küçük lekeleri onunla gideririm.

Giysilerimizin kirli ve pasaklı görünmesi, çevremizdeki insanların gözlerini de rahatsız eder. Bizden uzak durmaya çalışırlar, hatta kaçarlar.

Hepimizin parasal durumu aynı değildir. Giysilerimiz eski ve yıpranmış olabilir, ama asla kirli olmamalıdır. Özellikle dış giysilerimizin, göze hoş görünmesi için ütülü olmasına dikkat etmeliyiz. Temiz ve şık bir görüntü, toplum içindeki değerimizi de artırır.

3. Çevremi Temiz Tutarım

Ben, temiz ve bakımlı bir çevrede yaşamayı severim. O nedenle, çevremi temiz olmasına önce kendim özen gösteririm. Sonra da diğer insanlardan temiz bir çevre oluşturmalarını beklerim. Zaten, uygar ve görgülü insanlar, çevre temizliğine dikkat ederler.

Çevre temizliğine önce kendi evimden başlarım. Orayı bir ibadethane gibi temiz tutarım. Çünkü Yüce Allah, namaz kılınacak bir yerin temiz olmasını ister. Hatta namazın ön şartlarından biri olarak kabul eder. O nedenle evimin temizliği konusunda titiz davranırım. Öncelikle kendi odamın tozunu alarak anneme yardımcı olurum. Her sabah, pencereleri açarak içeriği havalandırırım. Yediğim meyve ve sebzelerin artıklarını açıkta bırakmam. Çöpleri, çevre sağlığına uygun torbalar içinde saklarım. Tuvaleti kullandıktan sonra bol su dökerek temizlerim.

Okul bizim ikinci evimiz gibidir. Evimizde gösterdiğimiz temizlik alışkanlığımızı orada da göstermeliyiz. Koridorlara çöp ve kâğıt atmamalıyız. Kalemimizin uçlarını mutlaka sınıfımızda-

ki çöp kutularında açmalıyız. Teneffüs saatlerinde sınıfımızı havalandırmalıyız. Yazı tahtasını silerken dikkatli olmalıyız. Tebeşir tozundan korunmaya çalışmalıyız.

Akarsular, dereler, ormanlar, denizler, parklar, yeşil alanlar da bizim çevremizdir. Oralardan bakımlı ve temiz olması hepimize huzur verir. O nedenle ben, serinlemek için girdiğim akarsular, dereleri ve denizleri kirletmem. Piknik yaptığım alanları temiz kullanırım. Çöpleri etrafa atmam. Bir poşetin içinde toplayıp en yakın çöp biriktirme yerine götürürüm.

Çevre temizliğine dikkat edilen bir ülkede güzellik duyguları gelişir. İnsanlar huzurlu olur. Ben de huzurlu olmak istiyorum.

4. Sağlığım İçin Temizlik Çok Önemlidir

İnsan mutluluğunun temel şartı sağlıktır. Ruh ve beden sağlığı yerinde olmayan insanlar, hiçbir zaman mutlu olamazlar. Dünyada, hiçbir şey, sağlığın yerini tutmaz. Sağlığın yolu ise temizlikten geçer. İnsanın içinin, yani yüreğinin temizliği, ruh sağlığını; vücut ve çevre temizliği ise beden sağlığını geliştirir. Beden ve ruh sağlıklı olunca da insan mutlu olur.

Demek oluyor ki; mutlu olmak için sağlığa, sağlıklı olmak için de temizliğe ihtiyaç vardır.

İnsanın temizliği, maddî ve manevî temizlik olmak üzere ikiye ayrılır. Maddî temizlik, bedenimizi ve çevremizi temiz tutmakla gerçekleşir. Bedeni temiz ve bakımlı olan insanlar, daha güçlü, daha gülbüz olurlar. Bedenle ilgili sağlık sorunları olmaz.

İnsanın sadece bedeninin sağlıklı olması yetmez. Ruh bakımından da sağlıklı olması gerekir. Bunun yolu da manevî temizlikten geçer. Manevî temizlik, ahlakımızın güzelliğidir. Yüreğinde kin, nefret, kıskançlık, dedikodu, bencillik, çıkarıcılık, cimrilik gibi kötü düşüncelere yer veremeyen insan manevî kirlere temizlenmiş olur. Yüreği manevî kirlere arınmış olan insanın morali yüksektir. Çevresiyle uyum içindedir. Barışçıdır. Dolayısıyla ruh sağlığı da yerindedir.

Eğer bizler de bedenimizi maddî kirlere, ruhumuzu da manevî kirlere temizleyebilirsek sağlıklı ve mutlu birer insan oluruz.

5. Dinim Temiz Olmamı İstiyor "Temizlik İmandandır"

Yüce dinimiz, bizden, beden ve ruh açısından temiz olmamızı istiyor. Sevgili Peygamberimiz; "Temizlik imanın yarısıdır." diyerek temizliğin ne kadar önemli bir şey olduğunu haber veriyor. Hatta bu sözüyle, temizlikten uzak kalanların inançlarının zayıf olabileceğine işaret ediyor. Yüce Allah'ımız ise, kutsal kitabımızda, maddî ve manevî temizliğin önemine dikkat çekerek şöyle buyuruyor:

"... Allah, şüphesiz tövbe edenleri sever; temizlenenleri de sever."

Yüce dinimiz, bizleri beden temizliğine özendirmek için çeşitli nedenlerle su kullanmaya teşvik etmiştir. Örneğin; namaz için abdest almak, bu ibadetin ön şartıdır. Haftada en az bir kere boy abdesti almak, Sevgili Peygamberimizin önemli bir tavsiyesidir. Ayrıca; Kâbe ziyaret edilirken, Kur'an okurken, camiye girerken abdestli olmamız öngörülmüştür. Dikkat edersek bütün bunlar, beden temizliğimizle ilgilidir.

Yüce dinimiz, beden temizliğinin bir parçası olarak, ağız ve diş temizliğine de önem verir. Sevgili Peygamberimizin dişleri inci gibi parlaktı. Çünkü, misvak adı verilen ve günümüzdeki diş fırçalarının yerine kullanılan bir ağaç türüyle, dişlerini her namaz vaktinde temizlerdi. Çevresindeki insanlara da dişlerini temizlemelerini öğütlerdi.

Peygamberimiz, soğan ve sarımsak yiyerek camiye veya bir topluluğa gelinmemesini, hoş gitmeyen kokularla diğer insanların rahatsız edilmemesini söylerdi. Tertipli ve düzenli giyinmeyi de öğütlerdi. Kılık kıyafetin güzelliğine önem verir, saç başı dağınık bir kişi gördüğünde onu hemen uyarırdı. Kendisi de aynasını ve tarağını yanından eksik etmezdi. Güzeli kokular sürünerek temizlik konusunda örnek olurdu.

Yüce dinimiz, bizden, ruhumuzu kirlüten şeylerden de uzak durmamızı ister. Örneğin; yüreğimizde kin, nefret, kıskançlık, cimrilik, bencillik gibi kötü huylar varsa tövbe ederek bunlardan arınmamızı öğütler. Tövbe etmek, günahlarımızı bağışlaması için Yüce Allah'a yalvarmaktır.

Yüce Rabbimiz, bizi manevî kirlerden uzak tutmak için başka yollar da göstermiştir. Örneğin; namaz kılmayı, ruhu güzelleştiren ve kişiyi manevî kirlerden arındıran bir yol olarak önermiştir:

“... Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve fenalıktan alıkor...”

Görüyoruz ki Yüce dinimiz, bizden, hem temiz olmamızı istiyor hem de nasıl temizleneceğimizin yollarını gösteriyor.

6. Sözünde Durmak, Dürüst, Güvenilir Olmak da Temizliktir

Çevremizdeki bazı insanlar için; “Falanca çok temiz bir insandır.” denildiğini duymuşuzdur. Bu söz, bize, o kişinin ahlâkının güzelliğini; duygularının, düşüncelerinin ve niyetlerinin temizliğini anlatır. Yüreğinde kötülük taşımadığını, ruhunun kirlenmediğini ifade eder.

Bu insanları yakından tanıdığımız zaman, onların **dürüst ve güvenilir olduklarını, verdikleri sözün arkasında durduklarını** görürüz. Böylece onların, kendilerine saygı duyulan, “temiz” insanlar olduklarını söyleriz. Çünkü, sözünde durmak, dürüst ve güvenilir olmak da ruh temizliğinin bir parçasıdır.

Eğer bir insan sözünde durmuyorsa, dürüst ve güvenilir değilse, onun yüreği ikiyüzlülük, yalancılık ve hilekârlık gibi kötü huylarla kirlenmiştir.

Eğer bir arkadaşımız, bir ödevi beraber yapma konusunda bize söz vermişse ve buluşma yerine zamanında gelmişse o temiz bir insandır. Eğer bir arkadaşımızı dürüst ve güvenilir bulduğumuzdan sınıf başkanı seçmişsek, hiç kuşkusuz, o arkadaşımız da temiz bir insandır.

Sözünde duran, dürüst ve güvenilir olan insanların yüreklerinin temizliği kadar, bedenlerinin de temiz olduğunu görürüz.

7. Allah Temizlenenleri Sever

Ben Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak, onun tarafından ödüllendirilmek ve cennetine girmek isterim. O nedenle de temiz olmaya özen gösteririm. Çünkü Yüce Allah, temiz olan ve temizlenen kullarını sever.

Kutsal kitabımız Kur'anıkerim'de, bizi temizliğe teşvik eden yüzlerce ayet vardır. Bu ayetlerin birinde, Yüce Allah'ımızın temizlenen kullarını seveceği belirtilerek şöyle denir:

“... Allah temizlenenleri sever.”

Yüce Allah'ın beni de sevmesini isterim. Bedenimi, elbiselerimi, evimi, okulumu ve doğal çevremi temiz tutarım.

Biliyorum ki namaz ibadeti, kulu Allah'a yaklaştıran önemli bir ibadettir. Ama Yüce Allah'ımız, namaz kılabilmem bile ön şartını temizliğe bağlamıştır. Giysileri, bedeni ve namaz kı-

lacağı yer temiz olmayan insanların namazı kabul olmaz. O bakımdan çok temiz olmalıyız ve Yüce Allah tarafından sevilmeliyiz.

Yüce Allah, günah kirlerinden arınan, yüreğini kötülüklerden uzak tutan kullarını daha da çok sever. O bakımdan ben, yüreğimde kötü düşüncelere yer vermem. Kimseye kin gütmem, dedikodu yapmam, bencil ve çıkarıcı olmam, kimsenin başarısını kıskanmam. Böylece manevî kirlerden temizlenirim; Allah da beni sever. Bana vermiş olduğu nimetleri (iyilikleri) artırır. Çünkü kutsal kitabımızda şöyle deniliyor:

“...Allah sizi iyice temizlemek ve üzerinizdeki nimetleri tamamlamak ister.”

Manevî kirlere temizlenmenin bir başka yolu da iyilik yapmaktır. Eğer yüreğimizi iyiliklerle dolduracak olursak, kötülükler yer kalmayacaktır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz;

“Kalbini iyilik yaparak temizle.”¹⁰ buyurarak bize yol göstermiştir.

8. Temizliğin Önemi Üzerinde Konuşalım

Bütün uygar ülkelerin amacı, temiz birey ve temiz toplum oluşturmaktır. Çünkü temizlik, bir ülkenin kalkınmasında önemli bir faktördür. Maddî temizliğe önem veren bir ülkede:

* Bireyler, son derece sağlıklı ve gülbüz olurlar. Sık sık hastalanmadıkları için de çalışma hayatında verim yüksektir. Verimin yüksek olduğu ülkede ise insanların geçim şartları kolaylaşır ve mutlu olurlar. Ruh sağlıkları bozulmaz.

* Temiz ve bakımlı parklar, bahçeler, piknik alanları, ormanlar, akarsu kenarları insanlar için huzur kaynağı olur. Mutluluklarına mutluluk katar.

Bir ülkedeki maddî temizlikten daha da önemlisi, bireylerin manevî temizliğidir. Manevî temizliğin (ruh temizliğinin) yüksek olduğu bir ülkede:

* İnsanlar birbirlerini Allah için severler ve barış içinde yaşarlar.

* Hırsızlık, sahtekârlık, haksız kazanç, kin, nefret, düşmanlık, kıskançlık gibi kötü davranışlar gelişmez.

* İyilik ve yardımlaşma artar. Kardeşlik ve dostluk duyguları gelişir.

* İnsanlar birbirini aldatmaz, güven duygusu yükselir, ticarî hayat gelişir. Vatan ve millet sevgisi artar. İnsanlar birbirleriyle daha çok kaynaşır.

* Bireylerde başlayan temizlik duygusu, dalga dalga bütün toplumu kuşatır. Böylece örnek bir toplum oluşur.

Temizliğin önemini kavramak, kendimize ve ülkemize yapabileceğimiz en büyük iyiliktir.

9. Fatiha Suresini Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 58. sayfasından yararlanınız.)

3. Ünite

Ben ve Din

1. Ben Akıllı ve İnanan Bir Varlığım

Ben bir insanım. Diğer canlılardan farklıyım ve üstünüm. Çünkü ben, akıllı ve inanan bir varlığım. Beni diğer canlılardan üstün yapan en büyük özelliğim aklımın varlığıdır.

Ben, aklım sayesinde düşünür ve sorular sorarım. Evrende olup bitenler hakkında bilgi edininirim. Çünkü ben, **öğrenebilen** bir varlığım. Aklımın sayesinde, icatlar ve keşifler yaparım. Uygarlığın gelişimine katkıda bulunurum.

Ben **okumayı, konuşmayı ve gülmeyi** bilen bir varlığım. Bütün bunları aklımın sayesinde gerçekleştirim.

Ben, **inanın** bir varlığım. Çünkü aklım sayesinde bu koca evrenin, kusursuz işleyişine tanık olur, onun yüce bir yaratıcı tarafından meydana getirildiğini kavrarım.

Benim yeteneklerimin hiçbirisi diğer canlılarda bulunmaz. Onlar düşünüp soru soramazlar. Herhangi bir icat veya alet geliştiremezler. Uygarlık kuramazlar. Okumayı ve konuşmayı bilemezler. Din, aile, hukuk, ahlâk gibi güzellikleri tanıyamazlar. Çünkü onların akıl gibi üstün bir özellikleri yoktur.

Madem ki ben, bütün bu güzellikleri aklımla gerçekleştiriyorum; o hâlde, beni akılla ve inançla donatarak yaratan Allah'a şükretmeliyim.

2. Ben İnsanları Sever ve Saygı Duyarım

Dinimizin özü, insan sevgisine dayanır. O nedenle ben, insanları sever ve onlara saygı duyarım. Sevginin insanları birbirine yaklaştıran bir duygu olduğunu bilirim. Çünkü ben de diğer insanlar tarafından sevilme isterim. Dolayısıyla, onlara karşı hoşgörülü davranırım. Onların kötü yanlarını değil, iyi yanlarını görmeye çalışırım. Onlara karşı olan saygı ve sevgimi böylece kamtlamış olurum.

Sevgi ve saygının bulunduğu yerde barış ortamı doğar. İnsanlar, birbirlerinin ufak tefek kusurlarını bağışlarlar. Yan yana kardeşçe yaşarlar.

Ben insanları Yüce Allah'ın yarattığı değerli bir varlık olarak severim. Din, dil, ırk, mezhep ayrımı yapmam. Zengine ayrı, yoksula ayrı davranmam. Kendime yapılmasını istemediğim bir şeyi ben de başkalarına yapmam.

Ben, insanlara duyduğum saygı ve sevgiyi söz ve davranışlarımla onlara gösteririm. Onları sevdiğimi bilmelerini isterim. Onlarla konuşurken saygı ve sevgi içeren sözcükler kullanırım. Yüzümden gülümsemeyi hiç eksik etmem.

3. Din Dosdoğru Olmamı İster

Bizim dinimizin özü doğruluktur. Yüce Allah bizden her konuda doğru olmamızı ister. Yalancı ve ikiyüzlü insanlardan hoşlanmaz.

Doğruluk, öncelikle düşüncede başlar. Çünkü insanın bütün davranışları düşüncesiyle ilgilidir. Aklında doğru düşünceler geçiren insan, eylemlerini de doğru yapar. Doğru düşünen insanın sözleri de doğru olur.

Özüyle ve sözüyle doğru olan insanlar Allah katında sevap kazanırlar. Ayrıca Yüce Allah doğru kullarının yardımcısı olur. Onların işlerini kolaylaştırır.

Düşüncelerinde, konuşmalarında ve davranışlarında doğru olan insanları herkes sever ve saygı duyar. Onların toplum içinde saygın bir yerleri olur.

Yüce Allah, kutsal kitabımızda bizlere seslenerek şöyle buyurmaktadır:

"Ey insanlar! Allah'tan korkun ve doğru olanlarla beraber olun."

Ben de Yüce Allah'ın sevgili bir kulu olmak isterim. O nedenle de doğruluktan ayrılmam. Bir arkadaşım ile konuşurken, doğru söz söylerim. Bir olaya tanıklık yapmam istenirse, gördüklerimi ve duyduklarımı içine yalan katmadan aktarırım. Biriyle alışveriş yaparsam dürüst davranırım; onu aldatmaya kalkmam. Haksız ve yalancı olanlarla değil, doğrularla birlikte hareket ederim.

Doğruluktan ayrılmayan bir esnaf, müşterisini aldatmaz. Doğruluktan ayrılmayan bir devlet adamı, vatandaşlarına eşit davranır. Doğruluktan ayrılmayan bir baba, sevgisini çocukları arasında eşit olarak dağıtır.

Söz ve davranışlarını doğruluk üzerine kuran toplumlarda huzur ve barış olur. Herkes birbirine güvenir. O hâlde bizler de doğruluk konusunda çok titiz olmalıyız. Böylece Yüce Allah'ımızın, kutsal kitabımızdaki;

“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol...” buyruğuna da uymuş oluruz.

4. Din İyi, Doğru ve Güzel Olanı Yapmamı İster

Yüce dinimiz, iyi, doğru ve güzel olan davranışları yapmamızı; kötü ve çirkin olan davranışlardan da kaçınmamızı ister. İyi ve güzel olan davranışların neler olduğunu da kutsal kitabımızda bize haber verir.

Örneğin; yoksullara karşı cömert ve yardımsever olmak, bütün canlılara sevecen davranmak, çevremize karşı hoşgörülü olmak, alçakgönüllü olmak, insanlara güzel ve nazik davranmak, hastaları ziyaret etmek, çevremize güler yüzle selâm vermek, Yüce Allah'ımızın hoşuna giden güzel davranışlardır.

Sevgili Peygamberimiz, iyi, güzel ve doğru olan davranışların birer sadaka olduğunu haber vermiştir:

“Bir kardeşine güler yüzle davranman sadakadır. İyilik öğüdü verip kötülükten alıkoyman bir sadakadır. Yolunu kaybeden bir insana yardımcı olman bir sadakadır. Gözleri görmeyen bir insana kılavuzluk yapman bir sadakadır.”¹⁴

Madem ki Yüce Allah'ımız yaptığımız güzel davranışları sadaka vermiş gibi ödüllendiriyor, ben de güzel davranışlar yaparak sevap kazanırım. İyi, güzel ve doğru şeyler yapmak hiç de zor değil. Örneğin;

- * *Anneme, babama ve öğretmenlerime saygılı davranırım.*
- * *Muhtaç olan arkadaşlarıma maddî ve manevî yardımda bulunurum.*
- * *Komşularıma iyi davranırım; onları rahatsız etmem.*
- * *Kimseye karşı kırıncı olmam, sabırlı davranırım.*

Böylece, hem Yüce Allah'ın sevimli bir kulu olur sevap kazanırım, hem de toplum içinde beğenilen erdemli bir insan olurum.

5. Din Çevremi Korumamı Öğütler

İçinde yaşadığımız çevre ve doğal güzellikler, Yüce Allah'ın bizlere emanet ettiği varlıklardır. Dolayısıyla doğal güzellikleri korumak boynumuzun borcudur. Yani, Yüce Allah'a karşı bir görevdir.

Yüce Allah, çevremizi doğal bir denge içinde yaratmıştır. Ağaçlar, kuşlar, ormanlar, denizler, ırmaklar, her şey yerli yerinde. Bizler de bu doğal çevrenin bir parçasıyız. Ama Yüce Allah bizi

doğal güzelliklerden zevk alan varlıklar olarak yarattı. Örneğin; odamızın duvarını süsleyen bir tabiat manzarası bize huzur verir. Yeşillikler içinde coşkuyla akan bir derenin şırıltıları ruhumuzu dinlendirir. Kuş cıvıltılarının yankılandığı bir ormanda piknik yapmak hepimizin hoşuna gider.

Buna karşılık; çöp ve fabrika atıklarıyla kirletilmiş bir deniz bizi üzer. Kömür dumanlarıyla solunmaz hâle gelmiş bir hava sağlığını bozar. İnsafsız kesimler ve sorumsuz yangınlarla gölgeşen bir orman alanı, erozyona yol açar.

Yüce dinimiz, Allah'ın bizlere sunduğu bu çevre güzelliklerini korumamızı öğütler. Sevgili Peygamberimiz de bu konuda bizlere iyi bir örnektir. Çünkü o, çok iyi bir çevreciydi. Örneğin; akarsu kenarlarını ve gölgelik ağaç altlarını kirletenleri hoş karşılamaz, hemen ikaz ederdi. Yeşillikçe çok önem verir, herkese ağaç dikmeyi tavsiye ederdi. Leş ve kan gibi akan kokan ve çevreyi rahatsız eden şeyleri, derin çukurlar kazdırarak gömdürürdü. Gereksiz yere ağaç kestirmez, doğal çevrenin bir parçası olan hayvanlara sahip çıkardı.

6. Çalışırım, Allah'ın Yardımına Güvenirim ve Başarıyorum

Ben çalışkan bir insanım. Her işimi yerli yerinde yaparım. Yaptığım işte hiçbir eksik bırakmam. Başaracağıma da inanırım. Çünkü Allah'a güvenirim. Yüce Allah, çalışkan kullarını başarıya ulaştırır.

Bir yandan ders çalışırken, bir yandan da Yüce Allah'a olan güvencimi aklımda tutarım. Çünkü o, yücelerin yücesi bir varlıktır. Gücü her şeye yeter. İnsanlar, en umutsuz zamanlarında ona yönelirler. Ondandır yardım isterler. Ona sığınır ve güvenirler. Çünkü Allah'a inanmak ve güvenmek, insana bir iç huzuru verir. Hepimiz için, bitmez tükenmez bir teselli kaynağı olur.

Ben de sınavlarıma hazırlanırken Yüce Allah'a sığınır ve güvenirim. Çünkü ona olan güvenim gücüme güç katar. Çalışma hızımı artırır. Kendimi yalnız ve umutsuz hissetmem. Onun yardımının hemen yanıbaşında olduğunu bilirim. Başaramama korkusunu aklıma hiç getirmem.

Her sabah okula giderken annem bana; "Allah zihin açıklığı versin yavrum." der. Onun bu sözü beni bir kat daha cesaretlendirir.

Sınav heyecanımı yenerim. Zaten hazırlıklı olduğum için, başaramama endişesi duymam.

Yüce Allah'a olan güvencim beni hiçbir zaman tembelleğe sürüklemeyiz. Hiçbir zaman; "Allah'a güveniyorum." diyerek çalışmayı elden bırakmam. Çünkü Yüce Allah'ın tembelleri sevmediğini bilirim. Oysa çalışkanlık, dinimize göre erdemli bir davranıştır. Çalışkan ve erdemli insanların arkasında her zaman Allah'ın yardımı vardır.

Çalıştığım sürece, Allah'ın bana yardım edeceğine güvenirim ve her işi başarıyla sonuçlandırırım.

4. Ünite

Ailem ve Din

1. Benim Bir Ailem Var

Ben sıcak bir aile yuvasında dünyaya geldim. Annem babam ve kardeşlerimle birlikte yaşıyorum. Hepimizi barındıran güzel bir evimiz var. Hepimiz orada, barış ve esenlik içinde yaşıyoruz.

İnsanın bir aileye sahip olması çok güzel bir duygu. Bu yüzden Yüce Allah'a şükrediyorum. Çünkü ailem, benim ilk eğitim yuvamdır. Bütün güzel şeyleri, ilk kez, orada öğrendim: Yaşama kurallarını, sevmeyi, saymayı, görgüyü, ortak iş yapmayı, birlikte sevinip birlikte üzülmeyi orada tanıdım.

Ben ailemi kutsal bir ocak olarak görürüm. Çünkü, Allah sevgisini, millet sevgisini, vatan sevgisini, gelenek ve göreneklerimize saygılı olmayı, birbirimiz için fedakârlık etmeyi, ilk kez, aile çatısı altında öğrendim. Bu yüzden ailemi çok seviyorum.

Bir insanın aynı çatı altında, annesinin, babasının, kardeşlerinin sıcaklığını duyarak yaşaması çok hoş. Aynı sofraya etrafında, Allah'a şükrederek karnını doyurması çok güzel. Güvenli bir ortamda, sıcak yatağına girerek huzur içinde uyuması büyük bir nimet.

Eğer bir ailemiz olmasaydı, bu güzelliklerin hiçbirini tadamazdık. Ne mutlu ki hepimizin birer ailesi var.

2. Ailem Bana Güven Veriyor

Hayat her zaman güzelliklerle dolu değildir. Bazen hoş gitmeyen, can sıkıcı, üzüntülü şeyler de olabilir. Ama bunların hiçbiri beni umutsuz yapmaz. Çünkü arkamda bir ailemin olması bana güven verir. Onların sayesinde bütün sıkıntılarımı aşacağımı bilirim.

Sabah okula giderken annemin ve babamın desteğiyle uğurlanırım. Onlar bana güven ve cesaret verirler. Yiyecek giyecek kaygısı duymam. Bir ihtiyacım olsa hemen gidereceklerini bilirim. Bu güven duygusu beni her zaman başarılı yapar.

Bir spor müsabakasına katılsam, bir yıl sonu müsamesinde görev alsam, öncelikle ailem bana destek verir. Onların sayesinde, onların verdiği güven duygusuyla aldığım görevi başarıyla sonuçlandırırım.

Okula gidip gelirken, yolda başıma kötü bir şey gelse, hemen umutsuzluğa kapılmam. Ailemin beni arayıp soracağını düşünerek içimi rahat tutmaya çalışırım. Bu rahatlık, ailemin bana verdiği güven duygusundan ileri gelir.

Bir televizyon filminde korkunç bir sahne görsem, annemin ya da babamın ellerini tutarak heyecanımı gizlemeye çalışırım. Onların güven dolu sıcaklığı beni rahatlatır. Onlar var olduğu sürece de hiçbir şey beni yıldırılmaz ve korkutamaz.

3. Anne-Babam Benim İyiliğimi İster

Ben mini minnacık bir bebekken, anne ve babamın şefkatli ellerinde büyüdüm. Onların sevecen kucaklarının sıcaklığını duyarak bugüne geldim.

Onlar, her zaman ve her yerde benim iyiliğim için çalışırlar. Soğuk sıcak demeden bana hizmet ederler. Azıcık başım ağrırsa, birazcık neşem kaçsa, yeniden yüzümü güldürmek için yarışır. Uykularını ve sağlıklarını benim için feda ederler.

Anne ve babamın, bu çabalarından, beni ne kadar çok sevdiğini bilirim. Her şeyi benim iyiliğim için yaptıklarını anlarım. O nedenle de onların uyarılarını dikkate alırım. Kusurlu olduğum zamanlarda, bana darılıp kızacak olurlarsa onlara asla gücenmem. Onların haklı olduğunu düşünürüm. Çünkü anne ve babalar, çocuklarına bilerek haksızlık yapmazlar.

Bütün anne ve babalar aynı duyguyu taşırlar. Çocuklarının daha iyi, daha güzel koşullarda yaşamalarını arzu ederler. O nedenle de çocuklarının daha iyi eğitim görmelerini, daha dürüst kişilerle arkadaşlık etmelerini, kötü alışkanlıklar edinmemelerini, daha çalışkan olmalarını isterler.

Anne ve babalar, çocuklarının iyiliği için bazen geçici yasaklar koyabilirler. Örneğin; ödev zamanı televizyon seyretmemelerini, besin değeri olmayan yiyeceklerden uzak durmalarını, yaşlarına uygun olmayan kitap ve dergileri okumamalarını isteyebilirler. Ama bütün bunlar, bizim için konulan geçici yasaklardır. Her konuda bizim için fedakârlık yapan anne ve babalarımızın bu konuda da bizleri düşündüklerini unutmamalıyız.

4. Dinimiz, Anne-Babamıza İyi Davranmamızı Öğütüyor

Anne ve babalarımıza iyi davranmak, yüce dinimizin buyrukları arasındadır. Onlara iyi davranmakla hem anne ve babalarımızı memnun ederiz, hem de Yüce Allah'ımızın hoşnutluğunu kazanırız. Dinimize göre, anne ve babalarımıza saygı ve sevgi göstermek tıpkı bir ibadet gibidir. Onların gönlünü hoş tuttukça kat kat sevap kazanırız. Yüce Allah bizi öbür dünyada cennetine koyarak ödüllendirir.

Kutsal kitabımızın bazı ayetlerinde, anne ve babalarımızın bizlere yaptıkları iyilikler hatırlanır. Onlara karşı nasıl davranmamız gerektiği öğütlenir. Örneğin; İsrâ suresinin 23. ve 24. ayetlerinde Yüce Allah'ımız bize şöyle seslenir:

"Rabbim yalnız kendisine tapmanızı ve ana babaya iyilik etmeyi buyurmuştur. Eğer onlardan biri veya her ikisi, yanında iken yaşlanacak olursa onlara; "öf" bile demeyesin. Onları azarlamayasın. İkisine de hep tatlı söz söyleyesin. Onlara acıyarak alçakgönüllülük kanatlarını ger ve; 'Rabbim, küçükken beni yetiştirdikleri için sen de onlara merhamet et.' de."

Anne ve babalarımıza karşı olan sevgi ve saygımızı şu şekilde ortaya koyabiliriz:

- * Onların kalplerini kıracak söz ve davranışlardan uzak dururuz.
- * Gücümüz yettiğinde, onların isteklerini yerine getiririz.
- * Bayramlarda kendilerini ziyaret eder, ellerini öperiz.
- * Uzakta oturuyorsak, mektup veya telefonla hatırlarını sorarız.
- * Hastalandıkları zaman ziyaretlerine gideriz.
- * Ara sıra hediyeler alarak onları sevindiririz.

Bizim için her türlü fedakârlığa katlanan anne ve babalarımızı mutlu görmek bizi de mutlu eder.

5. Kardeşlerimle İyi Geçinirim

Ben kardeşlerimi çok severim. Onlar da beni severler. Çünkü biz aynı anne ve babanın çocuklarıyız. Aynı evi, aynı odayı, aynı sofrayı paylaşırız. Birbirimizi kesinlikle kıskanmayız.

Ben, kardeşlerimin sevgisini hiçbir şeyle değişmem. Çünkü onlar benim ilk oyun arkadaşlarımdır. Kimsedem isteyemediğim bir oyuncağı onlardan isterim. Kimseye söyleyemediğim derdimi ancak onlara söyleyebilirim. Sokakta başıma kötü bir şey gelse, öncelikle kardeşlerim bana sahip çıkarlar. O nedenle, kardeşlerimle iyi geçinirim. Onları kıracak bir söz söylemem. Gerekliğinde derslerine ve ödevlerine yardımcı olurum. Bayramlarda ve yaş günlerinde onlara hediye alırım. Böylece, aramızdaki kardeşlik bağları artar.

Ben, kardeşlerimle asla dargın durmam. Ufak tefek kusurları olursa onları da bağışlarım. Dargın olan kardeşlerimi barıştırmaya çalışırım. Dargınlığın, aile mutluluğumuzu bozacağını belirtirim.

Ben, oyuncaklarımı ve yiyeceklerimi kardeşlerimle paylaşıyorum. Defterimi, kalemimi, giysilerimi onlara ödünç olarak veririm. Gerekirse ben de onlardan alırım. Kardeşlerimden birinin cep harçlığı biterse, kendi harçlığımdan veririm.

Kardeşlerimi hiçbir yerde yalnız bırakmam. Sinemaya, tiyatroya veya bir futbol maçını izlemeye gideceksem öncelikle onları yanıma alırım. Özellikle küçük kardeşlerimi bir çocuk bahçesine veya bir lünaparka götürmekten zevk alırım. Onları sevindirmek beni mutlu eder.

Bir ailede kardeşlerin birbirleriyle iyi geçinmesi, hem kendilerine hem de anne babalarına huzur verir.

6. Ailemizde Birbirimize Saygı Gösterir, Yardım Ederiz

Aile ortamı, neşemizin ve mutluluğumuzun kaynağıdır. Bu mutluluğun hiçbir zaman bozulmasını istemeyiz. O nedenle de aile içinde birbirimize saygı gösterir ve yardımlaşırız.

Ailenin geçimini sağlamak büyüklerin görevi olsa bile, bize de düşen sorumluluklar vardır. Elimizden geldiğince aile bütçesine katkıda bulunuruz. Örneğin; kırsal kesimde yaşıyorsak, bağda, bahçede, tarlada, hayvan otlatmada anne ve babalarımıza karşılıksız yardım edebiliriz. Eğer bir kent merkezindeyse, mevsimlik işler bularak ailemize destek olabiliriz.

Aile huzurumuzun devamı için, ev içinde de birbirimize destek olabiliriz. Çamaşırdaki bulaşıktaki, ev işlerinde, annemize yardım ederek onun yükünü hafifletebiliriz. Badana boya yaparken, odun kömür taşırken, soba kurarken güç birliği yaparak işlerimizi kolaylaştırabiliriz. Bu işleri yaparken de hiçbir ücret beklemeyiz. Çünkü aile işlerinin ücreti sevgidir, mutluluktur.

Karşılıklı yardımlaşmanın yanı sıra, hediyeleşmek de aile içindeki sevgi ve saygıyı artırır. Bazen, anne ve babalarımız bize hediye olarak sürpriz yaparlar. Bu olay bizi çok heyecanlandırır. Neşemiz bir kat daha artar. Bu mutluluğu hep birlikte paylaşıyoruz. Biz de anne babalarımızın bu sevgisini karşılıksız bırakmayız. Örneğin; bir demet çiçek veya yanaklarına kondurduğumuz küçük bir öpücük onları mutlu etmeye yeter.

Bayramlar, kandiller, doğum günleri, diploma törenleri veya anne ve babalara ayrılmış özel günler, hediyeleşmek için en uygun zamanlardır. Böyle anlar, aynı zamanda ailenin dayanışma zamanlarıdır.

Aile içindeki saygı davranışlarından biri de, büyük ve küçük kardeşlerin birbirlerine hitap etme biçimleridir. Bizim geleneklerimizde büyük kardeşler küçüklerini adlarıyla çağırırlar. Küçük kardeşler ise büyüklerine "ağabey" veya "abla" diye hitap ederler. Böylece, kardeşler arasında sıcak bir ortam oluşur.

Aile bireylerinin karşılıklı saygı ve yardımlaşma içinde olmaları, herkesi aynı derecede mutlu eder.

7. Ailemizde Birbirimizi Anlamalıyız

Aile mutluluğumuzun devam etmesi için, birbirimize anlayışlı davranmamız gerekir. Çünkü ailemizin derdi ve sevinci ortaktır. Birimizi üzen şey hepimizi üzer. Birimizi sevindiren bir olay hepimize mutluluk verir. O nedenle, birbirimizin duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmalıyız.

Birbirlerini anlamayan aile bireyleri, bazen, farkına varmadan birbirlerini üzebilirler. Annemizden, babamızdan, kardeşlerimizden beklenmedik bir tavırla karşılaşırsak, hemen onları suçlamamalıyız. Nedenini anlamaya çalışmalıyız.

Her sabah bizi güler yüzle okula gönderen annemiz, o gün, yüzü asık ve neşesizse mutlaka canını sıkan bir şey vardır. Ya hastadır, ya üzücü bir haber almıştır, ya da babamızla tartışmış olabilir. Böyle durumlarda ona karşı anlayışlı davranmalıyız. Hatta onu neşelendirecek küçük bir bahane bulmaya çalışmalıyız.

Bazen, ailemizin ekonomik durumu bozulabilir. Babamızın veya annemizin aldığı ücret yetersiz kalabilir. Böyle durumlarda her istediğimizi alamayabilirler. Bunun geçici bir durum olduğunu düşünerek sabırlı olmalıyız. İstedikimizi almıyorlar diye anne ve babamıza surat asmamalıyız. Hatta ailemizin içinde bulunduğu durumu düşünerek daha tutumlu olmalıyız. Diğer kardeşlerimizi de bu konuda anlayışlı olmaya davet etmeliyiz.

Anne ve babalarımıza karşı gösterdiğimiz bu anlayışı, kardeşler arasında da göstermeliyiz. Kardeşimiz uyurken veya ders çalışırken onu rahatsız edici davranışlardan kaçınmalıyız. Odamız yetersizse, onlarla aynı odayı paylaşma anlayışını göstermeliyiz. Kardeşlerimizin okul arkadaşları bize konuk olarak gelmişlerse, anlayışlı davranıp onları baş başa bırakmalıyız.

Anne ve babalarımız çoğu kez bizimle ilgilenirler. Ama bazen onlar da baş başa kalmak, gezmek ve eğlenmek isterler. Böyle durumlarda onları anlayışla karşılamalıyız. Gerekirse, onlara bu fırsatı biz vermeliyiz. Böylece, bizim kendilerini anladığımızı bilirler ve mutlu olurlar.

Anne ve babalarımız, bize her zaman anlayışlı davranırlar. Aile içinde huzursuzluk çıkmasını diye, küçük kusurlarımızı görmezlikten gelirler. Dertlerimizi ve sıkıntılarımızı hemen yüzümüzden okurlar. Nedenini anlamaya çalışırlar. Söylemeye çekindiğimiz sırlarımızı kardeşlerimiz aracılığıyla öğrenip bize yardımcı olurlar.

Aile bireyleri arasındaki karşılıklı anlayış, güven ve huzur dolu bir ortam oluşturur.

5. Ünite

Yaratana ve Yarattıklarını Severim

1. Sevmek ve Sevilmek Hepimizin İhtiyacıdır

Sevgi, Yüce Allah'ımızın yüreğimize koyduğu güzel bir yakınlaşma duygusudur. Bu duygu ya hepimiz ihtiyaç hissederiz. Vücudumuzu çeşitli yiyeceklerle beslerken, yüreğimizi de sevgiyle besleriz. Annemizin, babamızın, kardeşlerimizin sevgisi olmasa huzursuz oluruz. Öğretmenimizin bizi sevmediği düşüncesine kapılırsak çok üzülürüz. Bütün bunlar, sevginin bizim için bir ihtiyaç olduğunu gösterir.

Beğendiğimiz ve kendisine yakınlık duyduğumuz bir insanı sevmek ve kendisine hissettirmek isteriz. Ya bunu sözlü olarak söyleriz, ya da davranışlarımızla göstermeye çalışırız. Bundan haz duyarız.

Birinin bizi sevdiğini hissettiğimiz zaman, ona yakınlık duyarız. Biz de onu sevmeye başlarız. Daha doğrusu, içimizdeki bir duygu bizi ona doğru iter. Örneğin; herhangi bir kişi, sevecen bir duyguyla saçımızı sıvazlayıp yanağımızı okşasa tatlı bir heyecan duyarız. Sevildiğimizi fark ederiz. O kişiye karşı ilgimiz artar. Artık her zaman onun yanında olmak isteriz. Bu da bizim sevgiye olan ihtiyacımızı gösterir.

Hepimiz, birilerini sevmek veya birileri tarafından sevmek ihtiyacı duyarız. O hâlde, yaşadığımız sürece, karşılıklı sevgi üretmek zorundayız.

2. Sevgi Allah'ın Bize Verdiği Bir Nimettir

Yüreğimizi sevgiyle donattığı için Yüce Allah'ımıza şükretmeliyiz. Çünkü sevgi, Yüce Allah'ın bize sunduğu en büyük iyiliktir. Eğer sevgi olmasaydı, insanları bir arada tutacak güçlü bir bağ bulunamazdı.

Eğer Yüce Allah, yüreklerimize sevgiyi koymasaydı, yoksul ve çaresiz insanlara kim elini uzatırdı? Yaralı kuşlara, sokak köpeklerine, kimsesiz çocuklara kim sahip çıkardı? Ağlayan bir çocuğa hangi anne meme verebilirdi?

Sevgi bütün güzelliklerin kaynağıdır. Eğer sevgi olmasaydı, bahçıvan rengârenk çiçekleri yetiştiremezdi. Eğer sevgi olmasaydı, müzisyen beste yapamazdı. Eğer sevgi olmasaydı, şair güzelliklerin şiirini yazamazdı. Kısacası; sevgi olmasaydı uygarlık doğmazdı, insan yüce bir varlık hâline gelemezdi.

Ne mutlu bize ki Yüce Allah sevgi gibi güzel bir nimeti bizlere bağışladı.

3. Allah Yarattıklarını Sever

Yüce Allah'ımız, yarattığı her varlığı sever. Çünkü Allah merhametlidir. Canlı cansız her varlığın, kendisinden daha zayıf olduğunu bilir ve onlara acır. Hiçbirinin rızkını kesmez. Onları koruyup kollar.

Bir çiçek, köküyle birlikte toprağa bağlıdır. Rızık toplamak için gezip dolaşamaz. Ama Allah, onun ihtiyacı olan besinleri ayağına getirir. Çiçeği bulunduğu yerde besler. Bu, Yüce Allah'ın sevgisinin bir göstergesidir.

Yüce Allah, hayvanları çeşitli içgüdülerle donatarak yaratmıştır. Dolayısıyla hayvanlar, bu özellikleri sayesinde kendilerini korurlar ve beslenirler.

Yüce Allah, insana da akıl nimetini vermiştir. İnsan, akli sayesinde uygarlıklar kurmuş, kendini geliştirmiş, çevresindeki diğer varlıklara da sahip çıkmıştır. Böylece Yüce Allah, bir varlığı diğer varlıklara denetçi yapmıştır. Ayrıca, insanın yüreğine sevgiyi yerleştirerek diğer varlıkları sevmelerini sağlamıştır.

Yüce Allah, yarattıklarını o kadar çok sever ki, kendisine boyun eğmeyen kullarının bile rızkını kesmez. Çünkü Yüce Allah'ımızın yarattıklarına karşı olan sevgisi ve merhameti sonsuzdur.

4. Evrendeki Her Şey Benim Gibi Özenle Yaratılmış

Aynaya baktığım zaman, vücudumun ne kadar kusursuz yaratıldığını görebiliyorum. Bütün organlarım yerli yerinde. Hiçbir eksiğim yok. Kaşım, gözüm, burnum, dudaklarım ne kadar güzel! Bir an şöyle düşünüyorum: Acaba, gözlerim avucumun içinde veya tepemde olsaydı çevremi görebilir miydim? Dilime tatma duygusu bağışlanmasaydı yediğim besinlerin lezzetini alabilir miydim? Kaşlarım da saçlarım gibi durmadan uzasaydı gözümün önünü perdelemez miydi? Pe ki ya dişlerim? İlk çıktıkları gibi büyümeye devam etselerdi ne yapardım? Şükürler olsun ki bilinçli ve özenle yaratılmış bir bedene sahibim.

Düşündüğüm zaman, evrendeki her şeyin de benim gibi özenle yaratıldığını görüyorum. Örneğin şu yerin, göğün, yıldızların düzenine bir bakın: Dünyamız milyonlarca yıldan beri, aynı yöreğe üzerinde hareketini sürdürüyor. Birbirini izleyen mevsimlerde hiçbir aksama olmuyor. İlk-

bahar, yaz, sonbahar, kış, aynı sıralama içinde sürüp gidiyor. Milyonlarca yıldan beri, güneşin dünyamıza olan uzaklığı hep aynıdır. Yani, canlıların yaşamasına uygun bir konumdadır. Eğer güneş dünyamıza daha uzak bir mesafede olsaydı, dünyamız bir buz kütesine dönüşürdü. Yine güneş, dünyamıza daha yakın bir mesafede olsaydı, bu kez de bütün canlılar sıcaktan kavrulup ölürlerd. Oysa evrendeki her şey kusursuz. Demek ki her şeyi yerli yerinde yaratan güçlü bir varlık var. Hiç kuşkusuz o da Yüce Allah'tır.

5. Allah Çocukları Çok Sever

Yüce Allah'ımız, bütün dünya çocuklarını çok sever. Çünkü onlar, melekler kadar temiz ve günahsızdırlar. Hepsini de melek huylu, temiz varlıklar olarak kabul eder. Çocukların kötü niyet taşımadıklarını bilir. Bu yüzden de ergenlik çağına kadar, onları günahkâr saymaz. Çocukluk süresince, bazı küçük kusurlar işleseler bile, onları bağışlar. Çünkü Allah, çocukları çok sever.

Yüce Allah'ımız, çocuklara karşı olan sevgisini anne ve babalarının yürekleriyle onlara taşır. Eğer Yüce Allah anne ve babalarımızın yüreğine evlât sevgisini yerleştirmeseydi, bize bu kadar yakın ve sıcak davranamazlardı.

Düşünelim bir kere; dünyaya geldiğimiz zaman çevremizdeki tehlikelerden habersiz, minicik bir bebektik. Ne beslenmeyi ne de kendimizi korumayı biliyorduk. Ama Allah, annemizin yüreğine evlât sevgisini koydu. Göğsünü ılık sütle, kalbini acıma duygusuyla doldurdu. Bu duygular sayesinde, o da bize sahip çıktı. Bütün bunlar Yüce Allah'ımızın çocukları ne kadar çok sevdiğinin bir göstergesidir.

Yüce Allah'ımız, özellikle, öksüz, yetim ve kimsesiz çocukları daha çok sever. Çünkü onların çaresizliklerini bilir. Anne ve babaları yok diye, onları unutmaz. Onların korunup kollanması, onların sevgi ve şefkâttan yoksun bırakılmaması konusunda bütün kullarını uyarır. Örneğin kutsal kitabımızın bir ayetinde, Yüce Allah, inanlara şöyle seslenir:

"Sakin yetime kötü davranma, (aç kaldığı için) dileneni de azarlama."

Peygamberimizin, çocuk sevgisine ilişkin sözleri de aslında Yüce Allah'ımızın istekleridir. Çünkü Yüce Allah'ımız çocuklara karşı olan sevgisini Peygamberimiz aracılığıyla insanlara iletmiştir. Örneğin; Peygamberimiz, yetim çocukların korunmasıyla ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

"En hayırlı Müslüman evi, içinde yetime iyilik ve ikram edilen evdir. En kötü Müslüman evi ise; içinde yetimin itilip kakıldığı evdir."

6. Kendimi Seviyorum, Yaraticımı da Seviyorum

Ben kendimi çok seviyorum. Çünkü güzel bir varlığım. Her şeyden önce, akılla donatılmışım. Aklim sayesinde, soru soruyor, düşünüyor ve çevrem hakkında bilgi ediniyorum.

Ben kendimi seviyorum. Çünkü ben, yüreği sevgi dolu bir varlığım. Yüreğimdeki sevgiyle insanları, hayvanları, bitkileri ve doğal çevreyi içtenlikle kucaklıyorum. Çevremle barışığım ve mutluyum.

Ben kendimi seviyorum. Çünkü benim kusursuz yaratılmış bir bedenim var. Gözlerim sayesinde, dünyanın en güzel renklerini görüyorum. Yeşil ağaçları, rengârenk çiçekleri izleyerek renkler dünyasından zevk alıyorum. Kulaklarım sayesinde, doğanın bana sunduğu en güzel ses-

leri dinliyorum. Söylenenleri anlıyor ve başkalarıyla anlaşıyorum. Dilim sayesinde, dünyanın en güzel yiyeceklerinin tadını ve lezzetini tanıyorum.

Sonuç olarak ben akıllı, sevgi dolu ve sağlıklı bir varlığım. Bu yüzden kendimi çok seviyorum.

Ama ben, nankör (iyilik bilmeyen) bir varlık değilim. Bendeki bütün bu güzelliklerin yaratıcısını asla unutmam. Yüce yaratıcımı kendimden daha çok severim. Onun bana sunduğu güzellikleri aklımdan hiç çıkartmam. Bu yüzden de sevgilerimin en büyüğünü, en yücesini ve en kutsalını ona sunarım. Yüce yaratıcıma karşı olan sevgimi şu şekilde gösteririm:

* Yüce Allah'a sarsılmaz bir inançla bağlanırım.

* Bana sunduğu nimetlere karşılık, ona her zaman şükrederim.

* Onun adını çok sık anarım ve her işime onun adıyla başlarım.

* Onun buyruklarını titizlikle yerine getiririm.

* Onun dışında ibadete lâayık başka hiçbir varlık kabul etmem.

7. Yarattıkları Sevmekle Allah'ı Sevmiş Olurum

Ben evrendeki bütün varlıkları severim. Çünkü onlar da tıpkı benim gibi Allah tarafından yaratılmışlardır. Hiçbir varlığı beğenmezlik etmem. Hiçbir varlığa kusur bulmam. Hiçbir varlığı gereksiz görmem. Eğer böyle yaparsam, Yüce Allah'a saygısızlık etmiş olurum. Çünkü Yüce Allah'ın yarattıkları arasında, amaçsız ve anlamsız hiçbir şey yoktur. O nedenle, her varlığı hoş görürüm ve severim. Böylece, onu beğenip yaratan Yüce Allah'ı da sevmiş olurum.

Yeryüzündeki bütün insanları Allah yarattı. O nedenle hepsine bir tek gözle bakarım. Zenci, beyaz, kızılderi, basık burunlu, çekik gözlü diye ayırt etmem. Hepsini aynı derecede severim. Çünkü hepimizin Rabbi birdir. Onları sevmekle Rabbimi sevmiş olurum.

Okulda, özene bezene bir resim yapsam, onu herkese gösteririm. Öğretmenlerim ve arkadaşlarım tarafından beğenilmesini isterim. Hatta yaptığım resme karşı övgü yağdırmalarını beklerim. Resmimi beğenip takdir edenlere daha farklı bir sevgi beslerim. Oysa ben, sıradan bir insanım. Yaptığım küçük bir esere karşılık bu kadar övgü beklerken, Yüce Allah'ın sınırsız ve kusursuz eserlerini sevmekle edebilir miyim?

Ağaçları, kuşları, kelebekleri, çiçekleri nasıl seviyorsam, yerin altındaki böcekleri, karıncaları ve solucanları da aynı derecede severim. Gereksiz ve sevimsiz bulmam. Çünkü Yüce Allah, beni ne kadar gerekli görüp yaratmışsa onları da aynı derecede gerekli görüp yaratmıştır.

8. Sevelim, Sevilelim: Sevgi Karşılıklıdır

Hepimiz bu dünyaya sevmek ve sevilme için geldik. Sevginin bulunmadığı bir ortamda, yaşamak insana bir işkence gibi gelir. Bize yaşama sevinci veren şey, annemizin, babamızın, arkadaşlarımızın veya öğretmenlerimizin sevgisidir. Başkaları tarafından sevildiğimizi fark ettikçe, yaşam daha da güzelleşir; içinde yaşadığımız dünya, bize daha hoş ve çekici gelir. Ama sevilmediğimizi fark edersek, hayat bir kâbus olur ve üzerimize ağır bir mutsuzluk çöker.

O hâlde; sevgi konusunda bencil ve cimri olmamalıyız. Birbirimizi karşılıklı olarak sevmeliyiz. Eğer biri tarafından sevilme hoşumuza gidiyor ve bundan zevk alıyorsak, biz de bu zevki başkalarından esirgememeliyiz. Bizler de karşımızdakileri severek onları mutlu etmeliyiz.

Aramızdaki sevgiyi yaşatabilmek için, sevginin dostlarını ve düşmanlarını iyi tanımalıyız. Örneğin; bencillik, kıskançlık, dedikodu, kendini beğenme, öfke gibi kötü huylar sevginin baş düşmanıdır. Bu huylar, sevgiye geçit vermez. Birbirimizi sevmeye engel olur. Eğer biz, sevginin dostu olan huyları edinirsek birbirimizi daha kolay severiz.

Örneğin; hoşgörülü olmak, sevginin dostu olan bir huydur. Hoşgörü sayesinde, karşımızdaki insanların ufak tefek kusurlarını görmezlikten geliriz. Böylece onu sevme şansımız artar. Sabırlı olmak, alçak gönüllü davranmak, yumuşak huylu olmak, iyimser olmak gibi huylar da sevginin yardımcıları ve dostlarıdır. Çünkü bu huylar, insanı olgunlaştırır ve erdem sahibi yapar. Erdemli insanlar ise, hem sevmeyi hem de sevlmeyi bilirler.

Dünyada sevmek ve sevilme varken, hiçbir akıllı insan, düşmanlığı ve sevgisizliği tercih etmez. Birbirimizi sevmek, yüce dinimizin de önemli bir buyruğudur. Örneğin; Sevgili Peygamberimiz, bu konuyla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"Siz mümin olmadıkça cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de mümin olamazsınız."

Dinimize göre, Müslümanların birbirleriyle dargın durmaları çok günahdır. Dargınları barıştırmak ise sevaptır. Çünkü dargınlığın ortadan kalkması, sevgiye açılan bir kapıdır.

9. Yaratmak ve Yaşatmak Sevgi İşidir

Geçtiğimiz yaz, annem ve babamla birlikte Çanakkale'ye gittik. Araba vapurunda tanıştığımız yaşlı bir amca, bize Şehitler Abidesi'ni gezdirdi. Adam, temiz giyimli, görgülü, konuşkan, güler yüzlü bir insandı. Sorduğumuz her şeye, sabırla cevap veriyordu. Bir ara, ağaçların arasında orta yaşlı bir insan heykeline rastladık. Meraklanmışım.

"Amca, bu kimin heykeli?" diye sordum.

Yaşlı adam, derin bir iç geçirdikten sonra;

"Bu heykel, başkasını yaşatmak için kendi yaşamını feda eden bir kahramana aittir." dedi.

Sonra hikâyeyi anlattı: Heykel, bir orman müdürüne aitmiş. Bölgede çıkan büyük bir yangını söndürmeye çalışırken, alevler etrafını sarmış ve kurtulamamış. Yaşlı adamın anlattığına göre, orman müdürü ağaçlara gözü gibi bakan, insanları, hayvanları ve doğayı çok seven bir insanmış. Yangından kaçıp kurtulabilirmiş ama, öyle yapmamış. Can acısıyla bağrışan orman hayvanlarının sesini duydukça yüreği parçalanan adam, onları yaşatmak isterken kendi canından olmuş. Yaşlı adam, öyküyü bitirdikten sonra bana dönüp şöyle dedi:

"Yaratmak ve yaşatmak sevgi işidir evlât. Unutma; Yüce Allah, ağaçları, böcekleri, çiçekleri, kuşları, hayvanları özene bezene, sevgiyle yarattı. Rahmetli orman müdürü de, bu varlıkları yüreğindeki canlı sevgisiyle yaşatmak istedi. Bir şeyi seversen yaşatırsın."

Bu öyküden sonra, çevremde sevgiyle yaşama döndürülen başka varlıklara da tanık oldum. Halamın ayakları kırılan bir sokak köpeğini nasıl tedavi ederek iyileştirdiğini, annemin bir saksı çiçeğiyle nasıl konuştuğunu izledim. Bütün bunlar, bir canlıya yaşam sunan sevgi örnekleriydi.

Artık sevginin gücünü daha iyi anlıyorum. Yüce Allah her canlıyı sevdiği için yaratıyor. Sevgiyle yaratılan bu varlıkların korunması ve yaşatılması için, biz insanların yüreğine sevgiyi bekçi olarak dikiyor.

Sevginin bulunmadığı yüreklerde nefret geliyor. Nefret ise; yaşam yerine ölüm getiriyor ve düşmanlıkları büyütüyor.

Yüce Allah, bütün canlıların hayatını kutsal saymıştır. Haksız yere bir canlıyı öldüren kişinin bütün insanlığı öldürmüş gibi günahkâr olacağını haber vermiştir. Buna karşılık bir canlıyı kurtarmanın da bütün insanlığı kurtarmış gibi sevap olacağını müjdelemiştir. Bu konu kutsal kitabımızda şöyle dile getirilmiştir:

“...Her kim bir canı kurtarırsa, bütün insanları kurtarmış gibi olur...”

Demek ki yüce Allah, kendisinin sevgiyle yarattığı varlıkları bizim de sevgiyle yaşatmamız gerektiğini haber veriyor. Bizim de bundan ders çıkarmamız gerekiyor.

10. İhlâs Suresini Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 39. sayfasından yararlanınız.)

6. Ünite

Sevinç ve Üzüntülerimizi Paylaşalım

1. Paylaşmak Bir İhtiyaç ve Erdemdir

Bir dersten iyi bir not alsak hemen seviniriz. İçimizi bir heyecan dalgası sarar. Bu haberi anemize babamıza, kardeşlerimize ulaştırmak için can atarız. Sevincimizi onlarla paylaşmak isteriz. Onların bizi; “aferin”, “maşallah”, “çok güzel” gibi övücü sözlerle kutlamalarını bekleriz. Çünkü sevinçlerimizi başkalarıyla paylaşmak bir ihtiyaçtır. Bazen de bunun tersi olur: Bir dersten aldığımız kırık bir not, bizi çok üzer. Neşemiz kaçır. Yanımızda yöremizde, bizi teselli edecek, yüreklendirecek, üzüntümüzü paylaşacak birilerini ararız. Demek ki, sevinçlerimizi paylaşmak kadar üzüntülerimizi paylaşmak da bir ihtiyaçtır.

Paylaşmak bir ihtiyaç olduğu gibi, bazen, bir erdem duygusu olarak da bizimle birlikte bulunur. Örneğin; babamızın verdiği cep harçlığımızı, ya da bakkaldan aldığımız bir avuç kuru yemişi arkadaşımızla paylaşmak isteriz. Defteri, kitabı, kalemi eksik olan bir arkadaşımıza yardım ederek onun ihtiyacını gideririz. Bir başka arkadaşımızın derslerine veya ödevlerine yardımcı oluruz. Kısacası; bizde var olanı, olmayanlarla paylaşmak arzusu duyarız. Buna karşılık da hiçbir ücret beklemeyiz. Bütün bunları, bize bir iç huzuru ve mutluluk verdiği için yaparız. İşte, bu tür paylaşımlar da bizdeki erdem duygusunu gösterir.

Elimizde bulunan maddî ve manevî olanaklarımızı başkalarıyla paylaşmak, bizi cimrilik ve kıskançlık gibi iki kötü huysudan da kurtarır. Bizi sevilen ve sayılan bir insan hâline getirir. Dostlarımız ve arkadaşlarımız çoğalır.

Paylaşmasını bilmeyen insanlar, bencilik hastalığına yenik düşerler. Yalnız ve mutsuz olurlar.

2. Sevinçlerimizi Paylaşalım

2.1. Bayramlar sevinçli günlerimizdir

Bayramlar, ulusça kutladığımız ve heyecan duyduğumuz sevinçli günlerimizdir. Dinî ve millî tarihimizde önemli bir yer tutan bayramlarımız, sevinç paylaşımlarımızın en yoğun yaşandığı

anlardır. Bayram günlerinde, dostluk ve arkadaşlıklarımız daha çok pekişir. Toplumsal kaynaşma artar. Karşılıklı hediyeleşmeler ve ikramlar çoğalır. Bayram günlerimiz, özellikle çocuklar için, büyük bir neşe kaynağı olur. Bayram dolayısıyla düzenlenen eğlence alanları, oyuncak fuarları, lûnaparklar, onların mutluluğuna yeni bir mutluluk katar.

Bayram dolayısıyla, başta devlet büyüklerimiz olmak üzere, çeşitli kuruluşların yöneticileri, dostluk, kardeşlik ve barış mesajları yayımlayarak ulusal birliğimizi pekiştirmeye çalışırlar. Radyo ve televizyon kuruluşlarımız, bayrama özgü eğlence programları düzenleyerek halkımızı neşelendirmeye çalışırlar.

2.1.1. Dinî bayramlarımız

Dinî bayramlarımız, Yüce Allah'ımızın bizleri sevindirmek amacıyla belirlediği kutsal günlerdir. Yıl içerisinde iki dinî bayram kutlarız. Bunlardan birincisi **Ramazan Bayramı**, ikincisi de **Kurban Bayramı**'dır. Şimdi bunları sırasıyla görelim:

Ramazan Bayramı: Dinî bayramlarımızın ilkidir. Yüce Allah'ımız bu bayramı, tuttuğumuz oruçların bir ödülü olarak bizlere sunmuştur. Ramazan ayının bitiminde, üç gün süreyle kutlarız.

Bayram hazırlıklarımız, bir hafta öncesinden başlar. Bütün evleri tatlı bir heyecan sarar. Alışverişler yapılır. Çarşı pazar şenlenir. Yeni giysiler alınır. Bayram ziyaretçilerine sunulmak üzere, baklavalara ve börekler açılır. Ev temizliğine daha bir özen gösterilir. Tebrik kartları yazılıp postaya verilir.

Bayram sabahı, güzel kokular sürünüp yeni elbiselerini giyen erkekler camiye giderler. Çocuklar da bayram namazının heyecanını tatmak için babalarıyla birlikte olurlar. Topluca kılınan bayram namazı, bütün Müslümanların içine manevî bir huzur verir. Namaz bittikten sonra, herkes birbirinin bayramını kutlar.

Namaz dönüşünde, aile bireyleri arasında bayramlaşma yapılır. Büyüklerin elleri öpülerek hayır duaları alınır. Yerine ve durumuna göre karşılıklı hediyeler alınır. Özellikle çocuklar sevindirilir. Az ya da çok, harçlık verilir. Şekerleme ikram edilir.

Bayram heyecanı, üç gün boyunca, dalga dalga yayılır. En yakın komşudan başlamak üzere, eş dost ve akraba ziyaretleri yapılır. Dargın ve kırgın olanlar barışır. Eve gelen konuklara yiyecek ve içecek ikramında bulunulur.

Bu bayramın en önemli yanlarından biri de yoksulların, yetimlerin ve ihtiyaç sahibi olanların sevindirilmesidir. Özellikle öksüz ve yetim çocukları sevindirmek, başlarını okşayıp kucaklamak, onlara hediyeler vermek bir yarış hâline gelir. Bu amaçla, kimsesiz çocukların yurtları ziyaret edilir. Böylece, öksüz ve yetim çocuklar da bu bayramın neşesinden paylarını almış olurlar.

Kurban Bayramı: Dinî bayramlarımızın ikincisi de Kurban Bayramı'dır. Kurban Bayramı'nı, Ramazan Bayramı'ndan yetmiş gün sonra kutlarız. Bu bayramda Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için kurban keseriz. Zaten Kurban Bayramı denilmesi de bundandır.

Ramazan Bayramı'nda olduğu gibi bu bayrama da büyük bir sevinçle girilir. Bir hafta öncesinden, kurbanlıklar alınır. Kurbanlık koçlar özel olarak süslenir, tüyleri boyanır. Hayvan pazarlarına farklı bir canlılık gelir.

Maddî durumu uygun olan her aile, kurban keser. Yerine ve durumuna göre iki veya daha fazla kurban kesen aileler de olur. Kurban etinin bir kısmı, fakirlere ve yoksullara dağıtılır. Bir kısmı, bayram ziyaretine gelen eşe dosta ikram edilir. Bir kısmı da aile bireyleri arasında tüketilir.

Kurban Bayramı, özellikle, yoksulların yüzünü güldürür. Yıl boyunca et yüzü göremeyenler, bu bayram sayesinde bol bol et yerler.

Kurban Bayramı'nı, dört gün süreyle kutlarız. Ramazan Bayramı'nda olduğu gibi bu bayramda da konu komşuyu ve akrabalarımızı ziyaret ederiz. Büyüklerimizin ellerini öperiz. Mezarlıkları ziyaret ederiz. Ölmüşlerimizin ruhları için Kur'an okuruz.

Varlıklı Müslümanların bir kısmı, kurbanlarını hayır kurumlarına bağışlarlar. Çocuk Esirgeme Kurumu, huzur evleri ve öğrenci yurtları, bu bayramda, çok sayıda kurban başışı kabul ederler.

Dinî bayramlarımız, kutsal bir duyguya dayandıkları için, daha canlı, daha sıcak ve daha samimî bir havada kutlanır. Maddî ve manevî paylaşımların en güzeli bu bayramlarda yaşanır.

2.1.2. Millî bayramlarımız

Her milletin tarihinde mutluluk, gurur ve sevinç duyulan önemli günler vardır. Bizim tarihimizde de böyle günler çoktur. Bu günleri milletçe, sevinç içinde kutlarız. Bunlar bizim millî bayramlarımızdır. Belli başlı millî bayramlarımız şunlardır:

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı: Millî bayramlarımızın en önemlisidir. Çünkü bu günde, ülkemizde cumhuriyet ilân edilmiştir. Atatürk'ün Türk milletine armağan ettiği bir bayramdır. Bu bayramda okulumuzu ve sınıflarımızı Atatürk'ün resimleriyle, bayrak ve çiçeklerle süsleriz. Günün anlam ve önemini belirten konuşmalar yapar, şiirler okuruz. Çeşitli oyun ve eğlenceler düzenleriz.

23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı: Atatürk'ün Türk çocuklarına armağan ettiği bir bayramdır. Çünkü, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu gün açılmıştır. Dünya üzerindeki tek çocuk bayramıdır. Bu bayramı, her yıl 23 Nisanda, diğer dünya çocuklarının da katılımıyla, bir şenlik havası içinde kutlarız. Okulumuzu ve sınıflarımızı bayraklarla, çiçeklerle süsleriz. Günün önemini belirten konuşmalar yapar, şiirler okuruz.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı: Atatürk, bu bayramı Türk gençliğine armağan etmiştir. Her yılın 19 Mayıs gününde, özellikle Türk gençliğinin katılımıyla kutlanır. Çünkü bu günde, Atatürk, ulusal kurtuluşumuzu başlatmak üzere Samsun'a çıkmıştır.

30 Ağustos Zafer Bayramı: Her yıl, 30 Ağustosta kutladığımız bir bayramdır. Bu tarihte, kahraman ordumuz, düşmanı büyük bir yenilgiye uğratmıştır. Bu bayramda, özellikle askerlerimizin gösterileri, gazilerimizin tören alanından geçişleri bizlere büyük gurur verir.

Millî bayramlara katılmak, ulusal birliğimizi güçlendirir. İçimizdeki vatan ve millet sevgisini coşturur. Ulusal bilincimizi geliştirir.

Millî bayramlara katılmak, bizi vatandaş bilinciyle de yoğurur. Yasalara uymanın, vergi vermenin, askerlik yapmanın, seçimlere katılmanın ve temel eğitim görmenin birer vatandaşlık görevi olduğunu, millî bayramlarımız yoluyla, bir kez daha hatırlamış oluruz ve önemini kavrarız.

2.2. Kandil Gecelerimizi Kutlarız

Sevinç ve coşkularımızı paylaştığımız anlardan biri de kandil gecelerimizdir. Sevap açısından son derece bereketli olan bu kutsal geceler, Müslümanlar arasında bir bayram havasıyla kutlanır. Atalarımız, eskiden böyle gecelerde, minareleri kandil ışıklarıyla aydınlatırlarmış. O nedenle de, bu gecelere "kandil geceleri" adı verilmiştir.

Kandil geceleri, Müslümanlar arasında, çok özel bir şekilde kutlanır. Her kandil öncesinde oruç tutulur. Gece boyunca namaz kılınır, Kur'an okunur ve dualar edilir. Günahların bağışlanması için Yüce Allah'a yalvarılır.

Kandil gecelerinde, minareler özel olarak ışıklandırılır. Minareler arasına mahya adı verilen ışıklı panolar asılır. Bazı yörelerde, gece boyunca havaî fişekler atılır. Bu manzara, çocuklar için bir neşe kaynağı olur. Müslümanlar, birbirlerinin kandillerini kutlarlar.

Böyle gecelerde, sokaklarda, kandil simitleri satılır. Komşular arasında, kandil helvası veya lokma tatlısı dağıtılır. Çocuklar, harçlık veya hediyeler verilerek sevindirilir.

Yıl boyunca kutladığımız ve dinimizde çok özel bir yeri olan beş kandil gecemiz vardır.

Mevlit Kandili: Sevgili Peygamberimizin doğum gecesidir. Ay takvimine göre, rebiyülevvel ayının 12. gecesine rastlar.

Regaip Kandili: Yüce Allah'ın rahmet ve bağışlamasının bol olduğu bir gecedir. Ay takvimine göre, recep ayının ilk cuma gecesine rastlar.

Miraç Kandili: Sevgili Peygamberimizin Allah katına yükselerek, onunla aracı olarak konuştuğu gecedir. Beş vakit namaz da bu gecede farz kılınmıştır. Recep ayının 27. gecesine rastlar.

Berat Kandili: Bu gecede ibadet eden kullara Yüce Allah tarafından kat kat sevap verilir. Şaban ayının 15. gecesinde kutlanır.

Kadir Gecesi: Kandil gecelerimizin en önemlilerinden biridir. Çünkü, kutsal kitabımız Kur'anıkerim bu gecede indirilmiştir. Yüce Allah, bu gecenin bin aydan hayırlı olduğunu haber vermiştir. Ramazan ayının 27. gecesine rastlar. Yüce Allah, bu geceyle ilgili olarak özel bir sure de indirmiştir.

2.3. Diğer önemli günlerimiz

2.3.1. Cuma günü bütün Müslümanlar için önemlidir

Cuma günü, Müslümanlar için haftalık bir bayram gibidir. Müslüman ülkeler, o günü, bir bayram havasıyla karşılarlar. Diğer günlerden farklı olarak, cuma gününe ayrı bir değer verirler. Çünkü Sevgili Peygamberimiz, cuma gününün önemini şöyle belirtmiştir.

"Üzerine güneş doğan günlerin en hayırlısı, cumadır."

İşte, bu nedenledir ki, cuma, Müslümanların en kutsal günüdür. Cuma gününü kutlama hazırlığı, perşembeyi cumaya bağlayan gecede başlar. Evlerin büyük çoğunluğunda Kur'an okunur. Ölenlerin ruhları için dua edilir. Yerine ve durumuna göre komşulara ve yoksullara yiyecek dağıtılır. Yoksullara sadaka verilir. Camilerin minareleri, o gece ışıklandırılır.

Cuma sabahına tertemiz girilir. Peygamberimizin geleneğine uyularak boy abdesti alınır. Yeni elbiseler giyilir. Kokular sürünülür. Komşu ziyaretleri yapılır.

O gün, camilerde de bir heyecan başlar. Cuma namazına bir saat kala, minarelerden salâlar okunur. Herkes camiye koşar. Namaz vaktine kadar, vaaz ve nasihat dinlenir. Satıcılar, cuma namazı süresince alışverişi bırakırlar.

Namaz bittikten sonra, herkes birbirinin cumasını kutlar. Son derece temiz ve samimî bir heyecan oluşur. Müslümanlar, cami önünde birbirlerinin hâl ve hatırını sorarlar. Hafta boyunca görüşemeyenler, hasret giderirler. Birbirlerinin sevinç ve kederlerinden haberdar olurlar. Birbirlerinin duygularını paylaşırlar.

2.3.2. Ramazan ayını sevinç ve heyecanla karşılarız

Ramazan, dünya Müslümanlarının en kutsal ve en heyecanlı ayıdır. Halk arasında “üç aylar” olarak bilinen kutsal ayların üçüncüsüdür. Ramazan, sevabının çok olmasından dolayı on bir ayın sultanı olarak anılır. Bu nedenle halkımız, ramazan ayını değerli bir konuk gibi karşılar. Evlerde ve camilerde özel temizlikler yapılır. Camilerin badana ve boyası yenilenir. Her tarafa güzel kokular dökülür. Çarşıda, pazarda özel ramazan alışverişleri yapılır.

Gün boyunca tutulan oruçlar, akşam olunca, fakire ve yoksula sunulan iftar sofralarıyla tamamlanır. Topluca kılınan teravi namazları, heyecanları doruk noktasına ulaştırır. İbadetler daha zevk verici olur.

Ramazan boyunca tutulan oruçlar, en kaba insanların bile yüreklerini yumuşatır. Bütün Müslümanlar, bu ayın hatırı için Allah'a yalvarırlar ve günahlarının bağışlanmasını dilerler. Çünkü Sevgili Peygamberimiz, ramazan ayının bir bağışlanma ayı olduğunu haber vermiştir.

Ramazan ayı boyunca, camilerdeki, manevî hava daha da yoğunlaşır. Can kulağıyla dinlenen dinî öğütler, Müslümanları olgun birer insan hâline getirir.

Ramazan ayı, çocuklara da ayrı bir heyecan verir. Aile büyükleriyle birlikte yenilen sahur yemekleri, ara sıra tutulan oruçlar, kendi yaşlılarıyla birlikte kılınan teravi namazları, onlara ayrı bir güven verir. Yüce Allah'a yönelen minicik eller, öncelikle, anne ve babalarının verdiği harçlıklarla ödüllendirilir. Ramazanın kutsallığından onlar da nasiplerini alırlar.

3. Üzüntülerimizi de Paylaşalım

3.1. Hastaları ziyaret ederiz

Hasta olan yakınlarımızı ve dostlarımızı ziyaret etmek, son derece anlamlı ve insanî bir davranıştır. Çünkü hasta olan insanlar herkesten daha çok ilgiye muhtaçtırlar. Hastalara ilgi göstermek ve üzüntülerini paylaşmak onların moralini düzeltir. Kederlerini azaltır. Onlara yaşama zevkini verir.

Hasta ziyareti, hem insanî bir borç hem de erdemli bir davranıştır. Hasta ziyaretlerinin, dinî geleneklerimize göre de çok önemli bir yeri vardır. Sevgili Peygamberimiz, din, dil, ırk ayrımı yapmadan bütün hasta insanları ziyaret ederdi. Hastaya “geçmiş olsun” dileğinde bulunur, iyileşmesi için Allah'a dua ederdi. Hastanın ellerini avucunun içine alır, onunla sohbet ederdi. Hastanın kederini unutturacak güzel sözler söylerdi. Böylece, hastanın mutlu olmasını sağlardı.

Dinimizin öngördüğü bu güzel geleneği, bizler de devam ettirmekteyiz. Örneğin; sınıf arkadaşlarımızdan biri hastalanacak olsa, sınıfımızdan birkaç temsilci seçip hemen onu ziyarete gideriz. Bir ihtiyacının olup olmadığını sorarız. Gerekirse ona; bir demet çiçek, bir şişe kolonya veya canının çektiği bir yiyecek götürürüz. Derslerinden geri kalmasın diye, öğretmenimizin verdiği ödevlerden onu haberdar ederiz. Bizim bu davranışımız, arkadaşımızı sevindirir. Üzüntüsü azalır. İyileşmesi çabuklaşır.

Sevgili Peygamberimiz, hastaları ziyaret eden insanlar için, meleklerin dua edeceğini haber vermiş ve şöyle buyurmuştur:

“Bir Müslüman, hasta bir kardeşini ziyaret ederse; yetmiş bin melek, sabaha kadar, o Müslüman'ın günahlarını bağışlatmak için Allah'a yalvarırlar. Ayrıca, o kişi için cennetten toplanmış meyveler vardır.”

3.2. Geçmişlerimizi anarız

Hiç kuşkusuz, hepimiz, ölümlü bir dünyada yaşıyoruz. Kimi zaman, beklenmedik bir ölüm haberiyle sarsılırız. Ailemizden, akrabalarımızdan, komşularımızdan birinin aramızdan ayrılması bizi çok üzer.

Acıklı bir ölüm haberi aldığımız zaman, hemen, ölen kişinin evine koşarız. Yakınlarına baş sağlığı diler, üzüntülerini paylaşıyoruz. Ölen kişinin ardından güzel sözler söyleyerek ona dua ederiz. "Allah rahmet eylesin.", "Makamı cennet olsun.", "Allah günahlarını bağışlasın." gibi dua cümleleriyle ölen kişinin yakın akrabalarını teselli ederiz. Acılarını hafifletmeye çalışırız.

Dini geleneklerimize göre, ölen bir tanıdığımızın cenaze namazına katılmak, tabutunun taşınmasına yardım etmek, ardından güzel sözler söyleyerek dua etmek çok sevaptır.

Dinimizce, ölen insanların ardından saygısızca konuşmak hoş karşılanmamıştır. Aksine ölümlerimizi hayırlı sözlerle anmamız istenmiştir. Hatta Peygamberimiz, bir cenaze geçerken ayağa kalkılarak saygı gösterilmesini istemiş ve şöyle buyurmuştur:

"Sizden biri bir cenazenin geçtiğini görürse; cenazeyle birlikte yürümese bile, cenaze geçip gidinceye kadar oturmasın."

Bazen geçmişlerimizin hatıralarını canlı tutmak amacıyla anma törenleri düzenleriz. Ruhlarına Fatıha okuruz. Mezarlarını ziyaret ederiz. Yaptıkları hizmetleri anarak arkalarından dua ederiz. Mevlit okuturuz. Bu törenler dolayısıyla, bir araya gelerek, onlardan uzak kalmanın acısını paylaşıyoruz.

3.3. Zor durumda olanlara yardım ederiz

Dinimize göre, zor durumda kalan insanlara yardım etmek, büyük bir sevaptır. Aynı zamanda insanî bir borçtur. Çevremizde, darda kalmış bir insanın var olduğunu bildiğimiz hâlde onunla ilgilenmemek erdemli bir davranış değildir.

Hepimizin, zaman zaman, başı sıkışabilir. Yardıma muhtaç hâlde gelebiliriz. Böyle durumlarda, eşimizden dostumuzdan yardım umarız. Derdimizi paylaşmalarını bekleriz. Gerektiğinde, sıkıntımızı onlara açıp bize bir çözüm yolu bulmalarını isteriz.

Kendimiz için beklediklerimizi biz de başkalarına yaparız. Örneğin; bir arkadaşımızın borç paraya ihtiyacı olsa veririz. Bir komşumuz trafik kazası geçirse, hemen yardımına koşarız. Taze kana ihtiyaç varsa, kan bulmaya çalışırız. Çoluk çocuğunu evimizde konuk ederiz. Yine, mahallemize gelmiş bir yabancıya kılavuzluk ederiz. Yol ve adres soruyorsa gösteririz. Kiralık ev arayan bir çaresize önderlik yapar, onun rahatlamasını sağlarız. Okula gidebilmek için defter kitap alamayan, giysi temin edemeyen bir komşu çocuğuna destek oluruz. Böylece, onların rahatlamasını sağlar, üzüntülerini paylaşmış oluruz.

Yüce Allah'ımız, zor durumda kalan insanların yardımına koşan kullarını çok sever. Onları cennetle ödüllendirir. Sevgili Peygamberimiz de, darda kalan insanlara yardım elini uzatan Müslümanları şu sözleriyle müjdeli:

"Her kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da buna karşılık o insanın öbür dünyada bir sıkıntısını giderir."

Darda kalanlara el uzatmayı alışkanlık hâline getirmiş erdemli toplumlarda maddî ve manevî sıkıntılar yaşanmaz. Toplumsal dayanışma bilinci gelişir. İnsanlar kendilerini yalnız ve çaresiz hissetmezler. Her zaman mutlu olurlar.

7. Ünite

Hiz. Muhammed'i Tanıyalım

1. Hiz. Muhammed'in Doğduğu Çevreyi Tanıyalım

Hiz. Muhammed, Suûdi Arabistan'ın Mekke kentinde doğdu. O yıllarda Mekke, önemli bir yerleşim merkeziydi. Çünkü, İbrahim Peygamber tarafından yapılan kutsal Kâbe, orada bulunuyordu. Dolayısıyla kent, büyük bir ziyaretçi akınına uğruyordu. Buna bağlı olarak da ticaret gelişmişti. Ticaret, kenti canlı ve hareketli tutuyordu. Ticarî hayatın yanı sıra, şiir, edebiyat, hitabet gibi söz sanatları da son derece yaygındı.

Bütün bu gelişmişliğe rağmen, inanç ve ahlâk oldukça zayıf kalmıştı. Halkın büyük çoğunluğu putlara tapıyordu. İnsanlar, erdem duygusundan uzaklaşmışlardı. Adalet yoktu. Güçlü olanlar haklı sayılıyordu. İçki ve kumar, günlük hayatın bir parçası hâline gelmişti. Kadınlara satılık bir eşya gibi bakılıyordu. Kız çocuğu doğurmak bir utanç kabul ediliyordu. Ticaret yapan insanların yol güvencesi yoktu.

Kentte, tek Allah inancına bağlı, kendilerine "Hanif" denilen ve Hiz. İbrahim geleneğini sürdüren kişiler de vardı. Fakat bunların sayıları yok denecek kadar azdı. Bir kısım Araplar ise, geleneksel Hristiyanlık ve Musevîlik inancını sürdürüyorlardı.

İşte, Hiz. Muhammed, böylesine karmaşık bir toplum yapısının bulunduğu bir ortamda dünyaya geldi.

2. Hiz. Muhammed'in Aile Büyüklerini Tanıyalım

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 26. sayfasında yer alan "Peygamberimiz Hiz. Muhammed'in Hayatı" konusundan yararlanınız.)

3. Hiz. Muhammed'in Çocukluk ve Gençlik Yılları

3.1. Çocukluk hayatı

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 26. sayfasında yer alan "Hiz. Muhammed'in Çocukluğu" konusundan yararlanınız.)

3.2. Gençlik hayatı

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 27. sayfasında yer alan "Hiz. Muhammed'in Gençliği" konusundan yararlanınız.)

4. Hiz. Muhammed'in Çocukluk ve Gençlik Yıllarındaki Erdemli Davranışları Öğrenelim

4.1. Hiz. Muhammed aile büyüklerini sever ve sayardı

Hiz. Muhammed, kendisine emek verip yetiştiren aile büyüklerine derin bir saygı duyardı. Hiz. Muhammed'in babası, kendisinin doğumundan iki ay önce ölmüşü. Ama Hiz. Muhammed, babasının anısına saygıda kusur etmedi. Daha altı yaşında bir çocukken, annesiyle birlikte Medine'ye gitti ve babasının mezarını ziyaret etti. Bu onun, ölmüş babasını ne kadar çok sevdiğini gösteriyordu.

Hız. Muhammed, babasız büyüdüğü için, annesini çok severdi. Annesine karşı ufıcık bir kırıcı söz söylemez, onu incitecek hiçbir davranışta bulunmazdı. Sadece öz annesine değil, süt annesi Halime'ye karşı da aynı saygı ve sevgiyi gösterirdi. Halime'nin yanında bulunduğu sürece ona; "Anneciğim" diye hitap eder, sözünden hiç çıkmazdı. Bir keresinde, Halime kadın Mekte'ye, Hız. Muhammed'i görmeye gelmişti. O sırada Hız. Muhammed peygamberdi. Peygamberimiz, Hız. Halime'yi kapıda karşıladı. Sırtındaki hırkayı çıkartıp oturması için Halime kadının altına serdi. Bütün bunlar, kendisine süt verip dört yaşına kadar büyüten bir insana sevgi ve saygı belirtileriydi.

Hız. Muhammed, dedesi **Abdülmuttalip**'le amcası **Ebu Talip**'e de aynı derecede saygı duyardı. Özellikle, kendisini yirmi yaşına kadar bakıp büyüten amcasını çok severdi. Onun bir dediğini iki etmezdi. Gece gündüz onunla beraber olmak ve ona hizmet etmek isterdi. Aile bütçesine katkıda bulunmak için, amcasının koyun ve keçilerine çobanlık yapmaktan zevk duyardı. Ebu Talip, onun ne kadar saygılı bir çocuk olduğunu, Hız. Muhammed'in diğer bir amcası olan Abbas'a şöyle anlatmıştı:

*"Ben bu çocuğun bir kez olsun yalan söylediğini, gereksiz yere konuştuğunu, sokak çocuklarına katıldığını ve büyüklere saygısızlık ettiğini görmedim."*³¹

4.2. Hız. Muhammed dürüst ve güvenilirli

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 37. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Örnek Hayatı" konusundan yararlanınız.)

4.3. Hız. Muhammed çalışmayı ve yardımlaşmayı severdi

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 37. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Örnek Hayatı" konusundan yararlanınız.)

4.4. Hız. Muhammed kötü davranışlardan kaçınırdı

Hız. Muhammed, insanlığa yakışmayan kötü davranışlardan kaçınırdı. Kimsenin arkasından konuşmaz, dedikodu yapmazdı. İnsanlarla alay etmez, onları küçümsemezdi. Bencilliği sevmeydi. Gereksiz yere öfkelenmez, kimseye düşmanlık gütmezdi. Kimsenin başarısını kıskanmazdı. Kıskançlığın çok kötü bir huy olduğunu bilirdi.

Hız. Muhammed, daha çocukluğundan itibaren, çevresindeki kötü davranışlardan ders çıkartmasını öğrenmişti. İçki içmez, kumar oynamazdı. Bu gibi alışkanlıkların, insanları felâkete sürüklediğini söyler ve insanları kibarca uyarırdı.

Hız. Muhammed, adaletsizliğin, haksız kazancın, hırsızlığın, adam öldürmenin topluma zarar veren en kötü davranışlar olduğunu ifade eder ve bunlardan şiddetle kaçınırdı.

Kısacası o, kendisine yapılmasını istemediği bir şeyi başkalarına yapmazdı. İyi davranışların bir erdem olduğunu bildiği gibi, kötü davranışlardan kaçınmanın da bir erdem olduğunu bilirdi.

4.5. Hız. Muhammed haksızlıklara güzel bir tavırla karşı çıkardı

Hız. Muhammed, haksızlığı hiç sevmeydi. Çünkü onun mert bir kişiliği vardı. Nerede bir haksızlık görse, hemen karşısına dikilirdi. Haksızlıkları giderirken, uygun bir dil kullanır, kimseyi kendisine düşman etmezdi. Ayrımcılık yapmaz, taraf tutmazdı. Tanıdık olsun olmasın; herkesin hakkını savunurdu.

Hiz. Muhammed, henüz yirmi yaşlarında bir delikanlı iken **Hilfu'l-Fudûl (Erdem Antlaşması)** adlı bir örgütün üyesi olmuştu. Bu örgütün amacı, Mekke'ye gelen yabancıların haklarını korumaktı. Çünkü o yıllarda, Mekke'li zengin tüccarlar, yabancı tüccarların mallarını ya haksız yere yağmalatıyorlar, ya da yok pahasına satın almaya zorluyorlardı. İşte, Hiz. Muhammed, haksızlıkla mücadele eden bu örgütün bir üyesi olarak o çaresiz insanların haklarını savunuyordu.

Hiz. Muhammed, haksızlıkla mücadele ederken hiçbir çıkarı yoktu. Çünkü haksızlığa karşı çıkmak bir insanlık borcuydu.

4.6. Hiz. Muhammed arkadaşlarıyla iyi geçinirdi

Hiz. Muhammed'in, son derece yumuşak ve uzlaşmacı bir kişiliği vardı. Çocukluk arkadaşlarıyla çok iyi geçinirdi. Hiçbiriyle kavga etmezdi. Kavga edenler olursa onlara da ara buluculuk yapardı. O nedenle, arkadaşları arasında çok sevilirdi.

Hiz. Muhammed, çobanlık yaptığı günlerde oyun ve eğlenceye zaman ayıramıyordu. Ama o da her çocuk gibi eğlenceyi merak ediyordu. Bir gün, kentteki zenginlerden birinin bir şenlik düzenlediğini işitti. Gitmek istedi; fakat sürüsünü bırakamıyordu. O zaman, uzlaşmacı kişiliğini kullanarak çoban arkadaşlarından birine rica etti:

"Ben şimdiye kadar hiçbir eğlenceye gitmedim. Eğer benim sürüme de göz kulak olursan kente gideceğim. Bir başka sefere de ben senin sürüne bakarım; sen gidersin." dedi.

Çoban arkadaşı Hiz. Muhammed'in bu isteğini kabul etti. Çünkü onu seviyordu. Kimseyle kavgalı değildi. Akıllı ve mantıklı bir çocuktü. Herkesle iyi geçinmesini biliyordu.

Hiz. Muhammed'in çocukluğundaki bu uzlaşmacı ve barışçı tavrı, gençlik yıllarında da aynen devam etti. Dargın ve kavgalı olan insanlar arasında hakemlik yaptı. Çünkü o, her tatsız olaya bir çözüm yolu buluyor ve tatlıya bağlıyordu. Müslümanlık tarihinde "**Kâbe Hakemliği**" adıyla bilinen olay da Hiz. Muhammed'in gençlik yıllarında gerçekleştirdiği barışçılık ve uzlaştırmacılık örneklerinden biriydi. Olay şöyle olmuştu:

Kutsal bir yapı olan Kâbe'nin duvarları eskimişti. Onu tamir etmek için temeline kadar kazdılar. Duvarlardan her birini değişik kabilenin insanları tamir etti. Ancak, kutsal bir taş olan "**He-cerü'l-Esved**"e sıra gelince, aralarında anlaşmazlık çıktı. Her kabile, kutsal taşı yerine kendisi yerleştirmek istiyordu. Bu konuda bir türlü uzlaşamadılar. Neredeyse kavga çıkacaktı. Aralarından yaşlı bir adam, Kâbe'ye ilk gireni hakem yapma teklifinde bulundu. Bu görüş kabul edildi. Bu sırada Sevgili Peygamberimiz Kâbe'den içeri girdi. Durum kendisine anlatılınca, Peygamberimiz çok akıllıca bir çare buldu: Hırkasını yere serdi taşı üstüne koydu. Her kabileden bir kişinin de hırkanın kenarından tutmalarını söyledi. Böylece taş yerine konuldu. Kabileler arasındaki anlaşmazlık da son buldu.

İşte bütün bu güzellikler, Hiz. Muhammed'in çevresiyle iyi geçinmesinin ve barışçı yapısının bir zaferiydi.

4.7. Hiz. Muhammed doğayı ve hayvanları severdi

Hiz. Muhammed, doğayı ve hayvanları çok severdi. Çünkü o, ince ruhlu bir insandı. Doğal güzelliklerden hoşlanırdı. Ağaçları, çiçekleri, böcekleri seyretmekten zevk alırdı. Canı sıkıldığı zaman, kırlara açılır, akarsu kenarlarında oturup dinlenirdi. Kuş cıvıltılarını dinlemek çok hoşuna giderdi. Özellikle gençlik yıllarında, Mekke yakınlarındaki Nur dağına çıkar, Yüce Allah'ın yarattığı doğal güzellikleri seyrederdi.

Hız. Muhammed, doğanın ayrılmaz bir parçası olan hayvanları da çok severdi. Karıncalarla ve kelebeklerle ilgilenirdi. Yaralı bir hayvan görse durup yarasını sarardı. Rüzgârın dağıttığı bir kuş yuvası görse onu hemen tamir ederdi.

Hız. Muhammed, doğaya ve hayvanlara karşı son derece merhametliydi. Çobanlık yaptığı yıllarda, otlattığı hayvanların karnını doyurmadan kendi karnını doyurmazdı. Hayvanların burunlarını siler, ağıllarını temiz tutardı. Bazı yaramaz arkadaşlarının kuş yuvalarını bozmalarına ve yumurtalarını almalarına izin vermezdi. Binek ve yük hayvanlarına çok acırdı. Sırtlarına ağır yük vurmazdı. Bazen, hayvanın taşıdığı yükün kenarından tutarak ona yardımcı olurdu.

Hız. Muhammed, dünyanın en güzel süsü olan ağaçlara ayrı bir değer verirdi. Gereksiz yere ağaç kesmez, kesenlere de engel olurdu. Ufacık bir fidan veya meyve çekirdeği bulsa, onu hemen toprağa ekerdi. Ağaçların yakılmasına ve yangın çıkartılmasına fırsat vermezdi. Özellikle, çobanlık yaptığı yıllarda, yakılan kamp ateşlerini iyice söndürmeden ve üzerini toprakla kapatmadan oradan ayrılmazdı. Kısacası Hız. Muhammed, çok iyi bir doğa tutkunuydu.

5. Kevser Suresini Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

[Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 50. sayfasından yararlanınız.]

